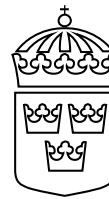

Regeringens proposition

2022/23:89

Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning

Prop.
2022/23:89

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 mars 2023

Ulf Kristersson

Ebba Busch
(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 när det gäller gaslagring.

Enligt förslagen ska den som innehar en lagringsanläggning för gas eller avser att ta en sådan anläggning i drift certifieras. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om certifiering. Vidare föreslås att den aktör som frivilligt har åtagit sig att på en övergripande nivå ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet (systembalansansvarig) ska ansvara för att Sverige når vissa mål om lagring av gas. En leverantör av naturgas som är balansansvarig ska genom balansavtalet åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att målen nås. En koncession (dvs. ett tillstånd att bygga och använda en anläggning) för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas ska endast få återkallas av tillsynsmyndigheten om de tekniska kraven och säkerhetskraven för anläggningen inte är uppfyllda eller om den myndighet som är certifieringsmyndighet enligt EU:s gasförordning konstaterar att det inte skulle försämbra försörjningstryggheten för gas på unionsnivå eller på nationell nivå om verksamheten upphörde.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning	9
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar	11
4.1	Innehavare av lagringsanläggningar ska ansöka om certifiering	11
4.2	Tillsyn	13
4.3	Åtgärder om certifiering inte beviljas	14
4.4	Överklagande	16
5	Återkallelse av en koncession för en lagringsanläggning	17
6	Lagringsanläggningar för gas ska fyllas till en viss nivå	18
6.1	En dynamisk hänvisning bör införas i lagen om trygg naturgasförsörjning	18
6.2	Den som är systembalansansvarig för gas bör ansvara för att målen om lagring av gas nås	19
7	Ikraftträdande	22
8	Konsekvenser	22
9	Författningskommentar	25
9.1	Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	25
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag	27
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning	32
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring	33
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	50
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	56
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	57
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	63
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2023	64

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2022/23:89

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 2 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 12 a §, och närmast före 7 kap. 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

14 §

En koncession får återkallas helt eller delvis

En koncession för en naturgasledning, en förgasningsanläggning eller en lagringsanläggning som inte är en sådan anläggning som avses i andra stycket får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas får återkallas om förutsättningarna i artikel 3a.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

Åtagande om lagring av gas*12 a §*

De leverantörer av naturgas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

dels att 1 kap. 1, 3 och 4 §§, 5 kap. 1–4 §§ och rubriken närmast före 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 kap. ska lyda ”Krav på certifiering av transmissionsnätsoperatörer”, att rubriken till 3 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till EES-området” och att rubriken till 4 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till tredjeland”,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer *och innehavare av lagringsanläggningar*. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsyns- och beslutsmyndighet

Tillsynsmyndighet

Den myndighet som *utövar tillsyn över att 3 kap. 2–2 d §§ natur-*

3 §

Den myndighet som *regeringen bestämmer* är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

4 §

Frågor om certifiering enligt denna lag *prövas av tillsynsmyndigheten.*

Tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska även utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EG) nr 715/2009.

4 a kap. Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

1 § Den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 3a i förordning (EG) nr 715/2009.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 1 §.

Beslut om att en person inte får företräda aktier

3 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 3a.5 i förordning (EG) nr 715/2009 är uppfyllda.

4 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 3 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist, eller om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer följer denna lag.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar följer denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag, *föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009* ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att inte bevilja certifiering enligt 3 kap.,
2. beslut om villkor som meddelas i samband med att tillsynsmyndigheten avgör ärendet enligt artikel 3.2 i förordning (EG) nr 715/2009,
3. beslut att återkalla en certifiering enligt 3 kap., och
4. beslut om föreläggande enligt 2 §.

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

4. beslut om föreläggande enligt 2 §, *dock inte ett sådant beslut om föreläggande som avses i 4 § 4.*
- Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätt*.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering *får överklagas hos regeringen.*

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till *regeringen:*

1. beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering,
2. beslut enligt 4 a kap. 3 § om att en person inte får företräda aktier han eller hon innehar i ett bolag,
3. beslut enligt artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009, och
4. beslut om föreläggande enligt 2 § om beslutet avser att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 b §, och närmast före 4 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010, *i den ursprungliga lydelsen.*

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.

Lagring av gas

4 b §

Den som är systembalansansvarig enligt 7 kap. naturgaslagen (2005:403) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

² Senaste lydelse 2018:1432.

3 Ärendet och dess beredning

Den 29 juni 2022 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring (EU:s gaslagringsförordning), se *bilaga 1*. Förordningen innebär ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (gasförsörjningsförordningen) och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 (EU:s gasförordning). EU:s gaslagringsförordning trädde i kraft den 1 juli 2022.

En EU-förordning är i alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Ändringar i svensk rätt är nödvändiga om det behövs kompletterande nationella bestämmelser för att tillämpa förordningen eller om nationella bestämmelser strider mot förordningen. EU:s gaslagringsförordning ger i några delar utrymme för medlemsstaterna att själva besluta om tillämpningen och det behövs även kompletterande bestämmelser. En promemoria har utarbetats i dåvarande Infrastrukturdepartementet med förslag på lag- och förordningsbestämmelser som kompletterar ändringarna i de båda EU-förordningarna. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. I *bilaga 3* finns en förteckning över remissinstanserna. Remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2023/01249).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 16 februari 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet lämnar förslagen utan erinran. En redaktionell ändring har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

4 Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

4.1 Innehavare av lagringsanläggningar ska ansöka om certifiering

Regeringens förslag: Den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 3a i EU:s gasförordning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter. *Swedegas AB* anser att den som redan är certifierad enligt reglerna för transmissionsnätsoperatörer inte ska behöva certifieras igen. *Vattenfall AB* anser att det behöver förtydligas att förslaget inte omfattar innehavare av lagringsanläggningar för vätgas.

Skälen för regeringens förslag

Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar för naturgas

I EU:s gasförordning finns bestämmelser om certifiering av systemansvariga för lagringssystem. Medlemsstaterna ska se till att sådana aktörer certifieras enligt ett visst förfarande (artikel 3a). I svensk rätt motsvaras uttrycket systemansvarig för lagringssystem av den som innehar en lagringsanläggning. Med lagringsanläggning avses en anläggning för lagring av naturgas, om anläggningen är ansluten till en naturgasledning som används för överföring av naturgas. Uttrycket definieras i 1 kap. 4 § naturgaslagen (2005:403). Bestämmelserna i artikel 3a ska inte tillämpas på de delar av en anläggning för flytande naturgas som används för lagring (artikel 3a.13).

Det finns endast en anläggning i Sverige som omfattas av de nya kraven

I Sverige finns endast en lagringsanläggning, Skallen, som omfattas av de nya kraven på certifiering. Anläggningen ägs och drivs av Swedegas AB (Swedegas), ett dotterbolag till Nordion Energi AB. Swedegas är även ägare av transmissionsnätet för gas i Sverige, transmissionsnätsoperatör och systembalansansvarig för gas. Skallen är tillgängligt för balansansvariga för gas och aktörer som använder lagret via en balansansvarig. Lagret är beläget i Halland och anslutet till det västsvenska gasnätet. Det rymmer ca 10 miljoner normalkubikmeter (Nm³) gas, vilket kan jämföras med att det i Sverige används ungefär 1 000 miljoner Nm³ gas under ett normalt år.

För att kunna tillämpa EU:s gasförordning behövs en bestämmelse i svensk rätt om att den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras.

I lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag och förordningen (2011:715) om certifiering av vissa naturgasföretag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och systembalansansvariga för gas. Förfarandet för certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar har likheter. Tillsynsmyndigheten ska bland annat i vissa fall bedöma om en certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning för någon medlemsstat (2 kap. 2 § andra stycket). Det är lämpligt att bestämmelser som kompletterar artikel 3a i EU:s gasförordning införs i regelverket för certifiering av vissa naturgasföretag.

Swedegas AB framför att den som redan är certifierad enligt reglerna för transmissionsnätsoperatörer inte ska behöva certifieras igen. Enligt gasförordningen krävs dock att en sådan aktör certifieras även enligt reglerna om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar (artikel 3a.1 andra stycket). Certifieringsförfarandet kommer i praktiken att bli förenklat eftersom flera av de frågor som tillsynsmyndigheten ska bedöma har utretts tidigare.

Vattenfall AB anser att det behöver förtydligas att förslaget inte omfattar innehavare av lagringsanläggningar för vätgas. Med naturgas avses enligt 2 § lagen om certifiering av vissa naturgasföretag detsamma som i naturgaslagen. Enligt naturgaslagen omfattar definitionen av naturgas utöver naturgas (fossil metan) även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i ett naturgassystem (1 kap. 2 §). Att det ska vara tekniskt möjligt att använda gaserna i naturgassystemet innebär att innehavaren av en naturgasledning har rätt att ställa krav på kvaliteten på den gas som ska matas in i ledningen. Om gasen inte har den kvalitet som krävs är den inte att betrakta som naturgas i naturgaslagens mening (prop. 2004/05:62 s. 128 och 197). Vätgas är inte i sig en gas som omfattas av definitionen av naturgas, eftersom den inte uppfyller de krav som ställs på den gas som används i naturgassystemet. En lagringsanläggning för vätgas omfattas alltså inte av kravet på certifiering. Det är däremot tekniskt möjligt att blanda in en liten mängd vätgas i ett naturgassystem. Den blandning av gas som då används i naturgassystemet omfattas av definitionen av naturgas, eftersom gasblandningen uppfyller de krav som ställs på gasens kvalitet. Innehavaren av naturgasledningen har även rätt att ställa krav på vätgasens kvalitet för att gasen ska kunna matas in på nätet och i det sammanhanget kommer vätgasen att uppfylla definitionen av naturgas.

Vissa av de bestämmelser som behövs i svensk rätt är sådana som kan meddelas på lägre normnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela ytterligare föreskrifter om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar. De kompletteringar som krävs gäller bland annat villkor för beslut. Exempelvis kan det nämnas att certifieringsmyndigheten under vissa omständigheter ska inleda ett nytt certifieringsförfarande (artikel 3a.10). Ett beslut om certifiering behöver

4.2 Tillsyn

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att innehavare av lagringsanläggningar följer lagen om certifiering av vissa naturgasföretag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och EU:s gasförordning. Tillsynsmyndigheten ska utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt EU:s gasförordning.

Tillsynsmyndigheten ska få meddela de förelägganden som behövs för att innehavare av lagringsanläggningar ska följa lagen, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och EU:s gasförordning. Ett föreläggande som riktas mot en innehavare av en lagringsanläggning ska få förenas med vite.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen om certifiering av vissa naturgasföretag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Energimarknadsinspektionen är för närvarande tillsynsmyndighet och prövar frågor om certifiering enligt lagen om certifiering av vissa naturgasföretag. Samma myndighet bör även pröva frågor om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar och vara tillsynsmyndighet för dessa frågor.

Hittillsvarande bestämmelse i lagen om certifiering av vissa naturgasföretag är utformad så att det är den myndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om åtskilt ägande i naturgaslagen som är tillsynsmyndighet (1 kap. 3 §). När lagens tillämpningsområde utvidgas bör bestämmelsen i stället utformas som en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela föreskrifter om vilken myndighet som ska vara tillsynsmyndighet. Regeringen kan meddela sådana föreskrifter med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Det utvidgade tillämpningsområdet kräver ändringar i bestämmelserna om tillsyn, så att tillsynsmyndigheten även har tillsyn över att innehavare av lagringsanläggningar följer lagen. Tillsynen bör även avse de bestämmelser som följer av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och bestämmelserna om certifiering i EU:s gasförordning. Tillsynsmyndigheten bör även få meddela de förelägganden som behövs för att innehavare av lagringsanläggningar ska följa regelverket, dvs. även EU:s gasförordning och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Ett föreläggande mot en innehavare av en lagringsanläggning bör få förenas med vite.

Den myndighet som ansvarar för certifieringen benämns i EU:s gasförordning som certifieringsmyndigheten. Den ska bland annat pröva en ansökan om certifiering och kontinuerligt övervaka att innehavare av lagringsanläggningar uppfyller certifieringskraven (artikel 3a.1 och artikel

3a.10). För att begreppsanvändningen ska bli enhetlig bör det i lagen anges att tillsynsmyndigheten ska utföra certifieringsmyndighetens uppgifter.

4.3 Åtgärder om certifiering inte beviljas

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska få besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om det behövs för att minska riskerna för gasförsörjningen enligt de kriterier som framgår av EU:s gasförordning.

Om det finns särskilda skäl, ska tillsynsmyndigheten få begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan ska prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist, eller om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt. En förvaltare ska ha rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, ska tingsrätten fastställa ersättningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter. *Stockholms tingsrätt* anser att det bör förtydligas om det är tingsrätten som ska bedöma om det finns särskilda skäl att förordna en förvaltare.

Skälen för regeringens förslag

Certifieringsmyndigheten ska vidta åtgärder om en aktör inte uppfyller kraven för certifiering

Syftet med certifieringen är att bedöma risken för försämrad försörjningstrygghet för gas i unionen eller i en medlemsstat. Om certifieringsmyndigheten avslår en ansökan om certifiering, ska myndigheten kräva att den person som orsakat riskerna ska avyttra sitt aktieinnehav eller sin äganderättighet till lagringsanläggningen eller till innehavaren av lagringsanläggningen (artikel 3a.5). Myndigheten kan även bevilja en ansökan om certifiering med villkor för att minska risken för att lagringsanläggningen inte fylls upp med gas (artikel 3a.4).

Krav på att avyttra aktieinnehav eller äganderättigheter

För att tillsynsmyndigheten ska kunna besluta om att en person ska avyttra aktieinnehav eller äganderättigheter krävs det att det finns en risk för att personen kan äventyra en trygg energiförsörjning eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller någon medlemsstat. Det gaslager som finns i Sverige är litet och har begränsad betydelse för försörjningstryggheten för gas. Om tillsynsmyndigheten fattar ett beslut om att en person ska avyttra ett aktieinnehav ska personen ges viss tid på sig att sälja innehavet. Det behövs inte några kompletterande nationella bestämmelser för att myndigheten ska kunna fatta ett sådant beslut.

Det finns en risk att en person inte kommer att följa tillsynsmyndighetens beslut om att personen ska avyttra ett aktieinnehav. Enligt EU:s gasförordning ska tillsynsmyndigheten vid behov besluta om interimistiska (tillfälliga) åtgärder fram till dess att aktieinnehavet har avyttrats. För att regelverket ska vara tydligt bör gasförsörjningsförordningen i denna del kompletteras med bestämmelser i lagen om certifiering av vissa naturgasföretag.

Tillsynsmyndigheten bör få besluta om att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 3a.5 i EU:s gasförordning är uppfyllda. Liknande bestämmelser finns bland annat i 7 kap. 7 § lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden och i 24 kap. 7 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Bestämmelserna ger Finansinspektionen möjlighet att i vissa fall fatta beslut om att en person inte får företräda aktier han eller hon äger.

Det bör även införas en bestämmelse om att tillsynsmyndigheten, om det finns särskilda skäl, får begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som inte får företrädas av ägaren. Det finns annars en risk att bolaget inte kan vidta viktiga åtgärder som kräver beslut vid bolagsstämman. *Stockholms tingsrätt* efterfrågar utvecklade skäl kring vem som ska göra bedömningen av om det finns särskilda skäl. I princip likalydande bestämmelser som den som nu föreslås finns bland annat i 7 kap. 8 § lagen om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden och 24 kap. 10 § lagen om värdepappersmarknaden. Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt. Tillsynsmyndigheten får lämna en begäran till tingsrätten om myndigheten anser att det finns särskilda skäl att förordna en förvaltare. Det kan antas att aktieägaren och tillsynsmyndigheten kan komma att ha olika uppfattningar om behovet av att förordna en förvaltare. Frågan ska därför prövas av domstol som slutligt bedömer om det finns särskilda skäl (se även prop. 2010/11:119 s. 47).

Befintliga bestämmelser i nationell rätt för att förhindra att viktig infrastruktur överläts

I naturgaslagen och säkerhetsskyddslagen (2018:585) finns befintliga bestämmelser som kan förhindra att viktig infrastruktur överläts.

En koncession för en lagringsanläggning får enligt naturgaslagen inte överlåtas utan tillstånd. Ett krav för tillstånd är att den som koncessionen överläts till från allmän synpunkt är lämplig att utöva verksamheten (2 kap. 8 och 13 §§). Energimarknadsinspektionen prövar frågor om överlåtelse av koncession, se 14 § naturgasförordningen (2006:1043). Bestämmelsen hindrar dock inte att ägaren av ett företag som innehar en koncession överlåter ett aktieinnehav i företaget till en ny ägare.

Vid överlåtelse av hela eller delar av en säkerhetskänslig verksamhet eller egendom, som har betydelse för Sveriges säkerhet eller ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd, har verksamhetsutövare en skyldighet enligt säkerhetsskyddslagen att genomföra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och lämplighetsprövning (4 kap. 13 §).

Verksamhetsutövaren ska också samråda med tillsynsmyndigheten, som i detta fall är Säkerhetspolisen, se 8 kap. 1 § säkerhetskvalitetsförordningen (2021:955). Tillsynsmyndigheten kan förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att överlåtelsen ska kunna anses som lämplig, eller besluta om att överlåtelsen inte får genomföras (4 kap. 15–17 §§ säkerhetskvalitetslagen). Bestämmelserna gäller även överlåtelse av aktier eller andelar i säkerhetskänslig verksamhet, dock inte aktier i aktieföretag som är publika enligt aktieföretagslagen (2005:551). Bestämmelserna gäller däremot inte överlåtelse av fast egendom. Kritisk infrastruktur i form av vissa energisystem är exempel på sådan säkerhetskänslig verksamhet som kan omfattas av bestämmelsen (prop. 2020/21:13 s. 40). Om Säkerhetspolisen bedömer att en överlåtelse av verksamheten är olämplig från säkerhetskvalitets synpunkt, finns det därmed möjlighet att förhindra överlåtelsen.

4.4 Överklagande

Regeringens förslag: Tillsynsmyndighetens beslut om att en person inte får företräda aktier han eller hon innehar i ett bolag, beslut om att inte bevilja en ansökan om certifiering eller att bevilja en ansökan om certifiering med villkor, beslut om åtgärder för att en person inte ska kunna utöva inflytande över en lagringsverksamhet och beslut om föreläggande som avser att sådana åtgärder ska vidtas ska få överklagas till regeringen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att skälen till förslaget bör utvecklas, med beaktande av enskildas rätt till domstolsprövning i fråga om civila rättigheter och skyldigheter.

Skälen för regeringens förslag: Huvudregeln enligt lagen om certifiering av vissa naturgasföretag är att beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (5 kap. 3 §). Det gäller bland annat möjligheten att överklaga tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande. Denna bestämmelse kommer att vara tillämplig om tillsynsmyndigheten till exempel förelägger en innehavare av en lagringsanläggning att inkomma med uppgifter.

När det gäller beslut om att inte bevilja certifiering eller att återkalla certifiering i förhållande till tredjeland för en transmissionsnätoperatör överklagas beslut i stället till regeringen (5 kap. 4 §). Av förarbetena framgår att sådana beslut överklagas till regeringen eftersom de utgår från en bedömning av påverkan på försörjningstryggheten för gas (prop. 2010/11:70 s. 203). Liknande överväganden ska göras vid certifiering av innehavare av lagringsanläggningar. Tillsynsmyndighetens beslut om att inte bevilja en ansökan om certifiering eller att bevilja en ansökan om certifiering med villkor (artikel 3a.4) och beslut om åtgärder för att en person inte ska kunna utöva inflytande över en lagringsverksamhet (artikel 3a.5 a och b) bör därför få överklagas till regeringen. Detsamma bör gälla för beslut om förelägganden om att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b. Även tillsynsmyndighetens beslut om att en person inte får företräda aktier som han eller hon innehar i ett bolag bör få överklagas till regeringen. *Förvaltningsrätten i Linköping* efterfrågar ut-

vecklade skäl om hur förslaget beaktar enskildas rätt till domstolsprövning i fråga om civila rättigheter och skyldigheter. Det kan konstateras att i den mån ett regeringsbeslut innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna finns möjlighet att ansöka om rättsprövning enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.

Vissa av de beslut som tillsynsmyndigheten ska vidta är av sådan betydelse för en trygg gasförsörjning att de bör gälla direkt även om de överklagas. Enligt 35 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) får ett beslut som får överklagas inom en viss tid verkställas när överklagandetiden har gått ut, om beslutet inte har överklagats. Enligt tredje stycket får en myndighet verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Myndigheten ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet

5 Återkallelse av en koncession för en lagringsanläggning

Regeringens förslag: En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas ska endast få återkallas om de tekniska kraven och säkerhetskraven för anläggningen inte är uppfyllda eller om den myndighet som är certifieringsmyndighet enligt EU:s gasförordning konstaterar att det inte skulle försämbra försörjningstryggheten för gas på unionsnivå eller på nationell nivå om verksamheten upphörde.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att alla lagringsanläggningar ska omfattas av förslaget.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska enligt EU:s gasförordning vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa fortsatt drift av underjordiska gaslagringsanläggningar (artikel 3a.11). Bestämelsen är inte tillämplig på de delar av en anläggning för flytande naturgas som används för lagring (artikel 3a.13). Verksamheten vid en anläggning får endast upphöra vid vissa förutsättningar. Det anges bland annat att underjordiska gaslagringsanläggningar endast får upphöra med sin verksamhet om de tekniska kraven och säkerhetskraven inte är uppfyllda eller om certifieringsmyndigheten konstaterar att ett sådant upphörande inte skulle försämbra försörjningstryggheten för gas på unionsnivå eller på nationell nivå.

En lagringsanläggning får enligt naturgaslagen inte byggas eller drivas utan koncession (2 kap. 2 §). Den som har en koncession är som utgångspunkt skyldig att driva den verksamhet som koncessionen gäller. En koncession får endast återkallas vid vissa förutsättningar (2 kap. 14 §). Para-

grafen tillämpas både om verksamhetsutövaren ansöker om att koncessionen ska återkallas och om tillsynsmyndigheten beslutar om återkallelse utan en sådan ansökan. Reglerna om återkallelse av koncession för en lagringsanläggning i naturgaslagen bör anpassas till EU:s gasförordning. En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas bör därför endast få återkallas om förutsättningarna i artikel 3a.11 är uppfyllda. Hittillsvarande bestämmelser bör dock fortsatt gälla för de lagringsanläggningar som inte omfattas av de nya bestämmelserna i gasförordningen.

6 Lagringsanläggningar för gas ska fyllas till en viss nivå

6.1 En dynamisk hänvisning bör införas i lagen om trygg naturgasförsörjning

Regeringens förslag: Lagen om trygg naturgasförsörjning ska hänvisa till gasförsörjningsförordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Gasförsörjningsförordningen har till syfte att säkra en trygg gasförsörjning i EU. Förordningen är direkt tillämplig i alla medlemsstater. I lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning och förordningen (2012:275) om trygg naturgasförsörjning finns befintliga bestämmelser som kompletterar förordningen.

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Om en statisk hänvisningsteknik används, kan en ändring i EU-förordningen medföra att en ändring behöver göras även i den nationella lagstiftningen. En dynamisk hänvisningsteknik innebär däremot att lagstiftningen normalt sett inte behöver ändras.

Lagen om trygg naturgasförsörjning hänvisar till gasförsörjningsförordningen i dess ursprungliga lydelse, dvs. en statisk hänvisning. Lagen omfattar därför inte de artiklar som tillkommit i gasförsörjningsförordningen. Den statiska hänvisningen infördes i samband med att en ny gasförsörjningsförordning beslutades, vilket bland annat föranledde en ny bestämmelse om solidaritetsåtgärder i lagen (4 a §). Eftersom lagen innehåller bestämmelser som kan anses vara betungande för enskilda gjordes bedömningen att hänvisningen bör vara statisk (se prop. 2017/18:251 s. 24). Det finns dock goda skäl för att en annan bedömning nu bör göras så att lagen i stället har en dynamisk hänvisning. Med hänsyn till det säkerhets- och energipolitiska läget kan det komma nya ändringar av

gasförsörjningsförordningen som ska börja tillämpas omedelbart eller med kort varsel. För att säkerställa att ändringar i EU-regleringen får omedelbart genomslag bör hänvisningen därför vara dynamisk. Den behöriga myndigheten kan då till exempel förelägga företag vid vite för att kunna utföra de uppgifter som myndigheten ansvarar för enligt EU-förordningen.

I bestämmelsen om lagens tillämpningsområde bör det därför finnas en dynamisk hänvisning till gasförsörjningsförordningen. Denna ändring får genomslag på tillämpningen för övriga bestämmelser i lagen som hänvisar till gasförsörjningsförordningen (se prop. 2017/18:251 s. 25).

6.2 Den som är systembalansansvarig för gas bör ansvara för att målen om lagring av gas nås

Regeringens förslag: Den som är systembalansansvarig för gas ska inom ramen för systembalansansvaret ansvara för att fyllnadsmålet att lagringsanläggningar för gas ska vara fyllda till minst 90 procent den 1 november 2023, 2024 och 2025 nås. Den systembalansansvarige ska även ansvara för att den fyllnadsbana med delmål som Europeiska kommissionen beslutar om nås. Regeringen ska få meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta att fyllnadsbanan med delmål nås.

En leverantör av naturgas som är balansansvarig ska genom balansavtalet åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att fyllnadsmålet på 90 procent och den fyllnadsbana med delmål som Europeiska kommissionen beslutar om nås.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter. *Motify Energy Trading AB* avstyrker förslaget om att balansansvariga ska köpa upp eventuellt återstående lagervolym för att täcka Sveriges åtaganden, eftersom det bland annat skulle kunna leda till att en balansansvarig som redan köpt lagerutrymme i andra medlemsstater drabbas mer än en gång av kostnader för att trygga gasförsörjningen till sina kunder.

Skälen för regeringens förslag

Fyllnadsbanan och fyllnadsmålet

I artikel 6a i gasförsörjningsförordningen införs krav på medlemsstaterna att se till att underjordiska lagringsanläggningar är fyllda till en viss minsta andel vid vissa datum under året (fyllnadsbanan), med syftet att senast den 1 november nå en viss fyllnadsnivå (fyllnadsmålet). I Sverige berörs endast Swedegas anläggning Skallen av kraven. Bestämmelserna ska tillämpas till och med den 31 december 2025 (artikel 22).

Fyllnadsmålet innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att underjordiska lagringsanläggningar den 1 november 2022 är fyllda till minst 80 procent och att anläggningarna den 1 november 2023, 2024 och 2025 är fyllda till minst 90 procent. Syftet är att det ska finnas gas i lager inför

vintersäsongen. Det är tillåtet att ta ut gas från lagret efter den 1 november. Europeiska kommissionen (kommissionen) beslutar om fyllnadsbanan med delmål för respektive medlemsstat (artikel 6a.7). Enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/2301 av den 23 november 2022 om fastställande av fyllnadsbanan med delmål för 2023 för respektive medlemsstat på vars territorium det finns underjordiska gaslagringsanläggningar som är direkt sammanlänkade med medlemsstatens marknadsområde ska Sverige fylla lagret till minst 45 procent den 1 februari 2023 och till minst 5 procent den 1 maj, 1 juli och 1 september 2023. Energimyndigheten ska i egenskap av behörig myndighet bland annat rapportera fyllnadsnivåerna i slutet av varje månad till kommissionen (artikel 6d.2).

Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att nå fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att nå fyllnadsmålet och fyllnadsbanan och utan dröjsmål underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits (artikel 6d.5). Varje medlemsstat får bestämma vilka åtgärder som ska vidtas, men det ska om möjligt vara marknadsbaserade åtgärder och åtgärderna ska begränsas till vad som är nödvändigt. Utgångspunkten är därför att fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål i första hand ska nås genom marknadsbaserade mekanismer. Naturgasföretag kan till exempel komma att använda lagret för att utnyttja variationer i naturgaspriset under året. För perioden 1 maj 2022–31 april 2023 har Swedegas sålt allt utrymme i Skallen och Sverige uppfyller EU-förordningens krav vad gäller fyllnadsmålet för 2022.

För att säkerställa att Sverige kan tillämpa förordningen korrekt bör det införas bestämmelser i svensk rätt så att lagret kan fyllas upp även om det inte utnyttjas av något naturgasföretag. I förordningen finns en icke-uttömmande uppräkningslista av åtgärder som medlemsstaterna kan vidta (artikel 6b.1).

Den som är systembalansansvarig bör ansvara för att fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål nås

En av de åtgärder som medlemsstaten kan vidta är att ställa krav på systemansvariga för överföringssystem, eller andra enheter som utsetts av medlemsstaten, att köpa och förvalta balanseringslager (artikel 6b.1 tredje stycket c). Systemansvarig för överföringssystem kan i detta sammanhang vara transmissionsnätsoperatören eller den aktör som enligt 7 kap. 1 § naturgaslagen frivilligt åtagit sig att på en övergripande nivå ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet (systembalansansvarig). Swedegas är både transmissionsnätsoperatör och systembalansansvarig.

Energimyndigheten ställer redan i dag krav på den systembalansansvarige att lagra en viss mängd gas i Skallen för att säkerställa gasförsörjningen för skyddade kunder, det s.k. strategiska gaslagret. Enligt Energimyndighetens krisplan för gas finns även ett ansvar att sälja gas från det strategiska gaslagret till balansansvariga för skyddade kunder. Enligt förordningen om trygg naturgasförsörjning har den systembalansansvarige en viktig roll vid en begäran om s.k. solidaritetsgas (5 §).

Den som är systembalansansvarig för gas bör ansvara för att tillräckligt med gas lagras så att Sverige når målen, och detta bör regleras i lagen om trygg naturgasförsörjning. Det bör dock inte som utgångspunkt vara den systembalansansvarige som själv köper in och lagrar gas. Det skulle kunna störa marknaden, genom att den systembalansansvarige då skulle utnyttja lagringsutrymme som annars hade utnyttjats av ett naturgasföretag av marknadsmässiga skäl. Den systembalansansvarige bör därför ha enbart ett övergripande ansvar och det bör vara leverantörer av naturgas som är balansansvariga som köper in och lagrar gas om det behövs för att nå målen. *Modity Energy Trading AB* avstyrker förslaget om att balansansvariga ska ansvara för att fylla upp lagret om det behövs och framför bland annat att det kan leda till dubbla kostnader om företaget redan köpt upp lagringsutrymme i andra medlemsstater. Även om lagringskyldigheten skulle läggas på den systembalansansvarige skulle dock kostnaderna för lagring behöva föras vidare till de balansansvariga och deras kunder.

Leverantörer av naturgas som är balansansvariga bör köpa in och lagra gas för att nå fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål

Enligt naturgaslagen får en leverantör av naturgas bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systembalansansvarige, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det västsvenska naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett balansavtal med den systembalansansvarige (7 kap. 4 §). Samma metod bör användas för lagringskravet. Det bör därför införas en bestämmelse om att leverantörer av naturgas som har åtagit sig ett balansansvar även ska åta sig ett ekonomiskt ansvar att lagra gas i en sådan omfattning att fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål nås, om den systembalansansvarige begär det. Ett sådant åtagande ska göras genom balansavtalet.

Swedegas har god insyn i vilken utsträckning Skallen fylls upp och vilka naturgasföretag som använder det för lagring, eftersom Swedegas även är innehavare av lagringsanläggningen. Om ett eller flera naturgasföretag fyller upp lagret av marknadsmässiga skäl, behöver Swedegas inte begära att andra leverantörer av naturgas också ska bidra till att fylla upp lagret. Swedegas har också som systembalansansvarig sådan kunskap att de genom villkor i balansavtalet kan fördela ansvaret på de balansansvariga utifrån en förutbestämd fördelningsnyckel, till exempel utifrån deras marknadsandel av gasleveranser. I balansavtalet kan Swedegas även införa villkor om att en balansansvarig ska betala en avgift om denne inte fyller upp lagret i den utsträckning som krävs. Intäkterna från avgiften kan användas för att fylla upp lagret till den nivå som krävs för att nå fyllnadsmålet och fyllnadsbanan med delmål. Det följer av befintliga bestämmelser att villkoren i balansavtalet ska vara objektiva, icke-diskriminerande och godkännas av Energimarknadsinspektionen (7 kap. 5 §). Innan Energimarknadsinspektionen bedömer om villkoren i balansavtalet är förenliga med lagstiftningen kommer myndigheten att samråda med berörda aktörer.

Det viktiga för Sverige är att fyllnadsmålet nås. Skallen är ett litet lager som går att fylla med gas på bara några veckor och kommissionen har beslutat att delmålen för Sverige endast ska vara 5 procent för 1 maj, 1 juli

och 1 september 2023. Dessa delmål kommer att nås genom det strategiska gaslagret. Eftersom det inte med säkerhet går att säga att kommissionen även för åren efter 2023 kommer att besluta om mycket låga delmål för Sverige, bör det i lag finnas möjlighet att kräva att den som är systembalansansvarig ansvarar för att både fyllnadsmålet och fyllnadsbanan nås. Inriktningen är dock att regeringen i förordning kommer att meddela föreskrifter om att ansvaret inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter. *Swedegas AB* framför att berörda aktörer och tillsynsmyndigheten kommer att behöva vidta nödvändiga förberedelser för ett förändrat balansavtal redan innan ikraftträdandet, för att det ska finnas möjlighet att använda balansavtalets bestämmelser för att fylla upp lagringsanläggningen.

Skälen för regeringens förslag: Energimarknadsinspektionen ska senast den 2 januari 2024 fatta ett slutligt beslut om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar. Innan beslutet fattas krävs tid för beredning av ärendet. Det måste också finnas förutsättningar för att i god tid före den 1 november 2023 genomföra ändringar i balansavtalen som reglerar det ekonomiska åtagandet om lagring av gas mellan den systembalansansvarige och de balansansvariga. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 juli 2023. Då bör det finnas goda möjligheter för berörda aktörer att anpassa sig till lagändringarna. Det finns inte några hinder för att förberedelserna för ett ändrat balansavtal påbörjas redan innan ikraftträdandet.

8 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen kommer att beröra *Swedegas AB*, som är systembalansansvarig och innehavare av den lagringsanläggning för gas som finns i Sverige. Förslagen kommer också att beröra leverantörer av naturgas som är balansansvariga. De administrativa kostnaderna för certifiering bedöms vara små.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar promemorians bedömning eller lämnar inga synpunkter. *Regelrådet* anser att konsekvensanalysen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser att det bör beskrivas om kraven på lagring kan

påverka de balansansvarigas möjlighet att utöka sin verksamhet och vinna nya marknadsandelar. *Modity Energy Trading AB* framför att det inte är möjligt att bedöma förslagets konsekvenser förrän de närmare villkoren i balansavtalet är kända. Bolaget har även svårt att se hur de kostnader som uppstår genom lagringskravet på ett transparent sätt ska kunna vidareföras till kunderna, bland annat med hänsyn till att det på förhand är svårt att veta vilka kostnader som lagringskravet innebär.

Skälen för regeringens bedömning

Vilka berörs av förslagen?

Förslagen kommer att beröra Swedegas AB, som är systembalansansvarig och innehavare av den lagringsanläggning för gas som finns i Sverige. Förslagen kommer också att beröra leverantörer av naturgas som är balansansvariga. Även gaskunder kan komma att beröras av kostnader som uppstår för de balansansvariga och som överförs till kunderna.

Förenlighet med EU-rätten

Förslaget överensstämmer med EU-rätten.

Konsekvenser för företag, näringsliv och hushåll

Kravet på certifiering av innehavare av lagringsanläggningar kan innebära administrativa kostnader för Swedegas för att ta fram uppgifter till ansökan om certifiering som ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Kostnaderna bedöms dock vara små med hänsyn till att Swedegas redan är certifierat enligt bestämmelserna om certifiering av transmissionsnätoperatörer och att uppgifterna som ska lämnas till tillsynsmyndigheten är likartade.

Det är svårt att uppskatta vilka kostnader för gasinköp och lagring som kan uppstå för balansansvariga leverantörer av naturgas. Lagring av gas sker redan på marknadsmässiga villkor. Om ett eller flera naturgasföretag fyller upp lagret av marknadsmässiga skäl, kommer villkoret om lagring av gas i balansavtalet inte att behöva tillämpas. Om däremot priset för att köpa in gas för att uppnå fyllnadsmålet är betydligt högre än det pris som gasen sedan kan säljas för då lagrings skyldigheten upphör, kan det medföra betydande kostnader. Det kan även uppstå kostnader för att till exempel binda upp kapital och för att prissäkra gas som köps in. De närmare villkoren i balansavtalet kan, som framförs av *Modity Energy Trading AB*, komma att ha viss betydelse för hur kostnaderna fördelas mellan de balansansvariga. Kostnader som uppstår för de balansansvariga övervältras sannolikt på gaskunderna som därmed kan få något ökade kostnader för gas.

Det bedöms inte finnas någon risk att förslagen leder till påverkan på konkurrensen mellan företag. De balansansvariga har möjlighet att utöka sin verksamhet. Om de har behov av att lagra gas för att trygga försörjningen för sina kunder har de möjlighet att i god tid boka lagringsplats i det svenska lagret eller använda lagringsanläggningar i andra länder.

Konsekvenser för myndigheter och domstolar

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet enligt lagen om trygg naturgasförsörjning och behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen.

Förslagen kan leda till något ökade kostnader för myndigheten. Bedömningen är att kostnaderna ryms inom befintliga budgetramar.

Energimarknadsinspektionen är tillsynsmyndighet enligt lagen om certifiering av vissa naturgasföretag och enligt naturgaslagen. Enligt förslaget ska myndigheten utföra de uppgifter som certifieringsmyndigheten ansvarar för enligt EU:s gasförordning. Myndigheten kommer även att få utökade arbetsuppgifter genom att de ska bedöma ändringar i balansavtalen mellan den systembalansansvarige och balansansvariga för gas. De nya uppgifterna kan leda till något ökade kostnader för myndigheten. Bedömningen är att kostnaderna ryms inom befintliga budgetramar.

Vissa beslut enligt lagen om certifiering av vissa naturgasföretag kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Förslagen bedöms dock inte innebära någon ökad måltillströmning till domstolarna.

Övrigt

Förslaget bedöms inte ha några offentligfinansiella effekter, påverka den kommunala självstyrelsen, sysselsättningen, brottsligheten, det brottsförebyggande arbetet, miljön eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

9.1 Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

2 kap. Koncession

Återkallelse av koncession

14 § En koncession för en naturgasledning, en förgasningsanläggning eller en lagringsanläggning som inte är en sådan anläggning som avses i andra stycket får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas får återkallas om förutsättningarna i artikel 3a.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

I paragrafen finns bestämmelser om när en koncession får återkallas. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen ändras med anledning av att det i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 (EU:s gasförordning) införs bestämmelser om när en underjordisk lagringsanläggning får upphöra med verksamheten. Med underjordisk lagringsanläggning avses en lagringsanläggning som inte är ett sfäriskt lager eller ett rörledningslager ovan jord (artikel 2.31). Bestämmelsen är inte tillämplig på de delar av en anläggning för flytande naturgas som används för lagring (artikel 3a.13).

Första stycket ändras på det sättet att det inte längre omfattar koncessioner för sådana lagringsanläggningar som avses i andra stycket.

Ett nytt *andra stycke* införs. En koncession för en underjordisk lagringsanläggning som inte är del av en anläggning för flytande naturgas får återkallas utifrån förutsättningarna i artikel 3a.11 i EU:s gasförordning. Sammanfattningsvis får koncessionen därmed återkallas om de tekniska kraven eller säkerhetskraven för anläggningen inte är uppfyllda eller om den myndighet som är certifieringsmyndighet enligt EU:s gasförordning konstaterar att ett sådant upphörande inte skulle försämra försörjningstryggheten för gas på unionsnivå eller nationell nivå.

Tredje stycket motsvarar nuvarande andra stycket. Tillämpningsområdet utvidgas till att även gälla beslut enligt det nya andra stycket.

7 kap. Systembalansansvar och balansansvar

Åtagande om lagring av gas

12 a § *De leverantörer av naturgas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.*

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om att leverantörer av naturgas som är balansansvariga ska åta sig ett ekonomiskt ansvar att lagra gas i viss utsträckning i enlighet med förordning (EU) 2017/1938. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Enligt paragrafen ska leverantörer av naturgas som är balansansvariga åta sig ett ekonomiskt ansvar gentemot den som är systembalansansvarig att lagra gas i en sådan utsträckning att de mål om lagring av gas som avses i artikel 6a i gasförsörjningsförordningen nås. Den systembalansansvarige har ett övergripande ansvar för att målen ska nås, jfr 4 b § lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning. Den balansansvariges åtagande ska göras genom det balansavtal som avses i 4 § första stycket och som är en förutsättning för att någon ska kunna vara balansansvarig. Det är den systembalansansvarige som tar fram villkoren i avtalet. Dessa ska, enligt 5 §, vara objektiva och icke-diskriminerande och godkännas av tillsynsmyndigheten. En skyldighet att köpa in och lagra gas uppkommer först när den systembalansansvarige begär att den balansansvarige ska göra detta.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Prop. 2022/23:89

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Första stycket ändras så att det även omfattar kompletterande bestämmelser till de krav på certifiering av systemansvariga för lagringssystem som tillkommit i EU:s gasförordning. Med systemansvarig för lagringssystem avses varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning, se artikel 2.2 i EU:s gasförordning och artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (gasmarknadsdirektivet). I svensk rätt används uttrycket innehavare av lagringsanläggning i stället för systemansvarig för lagringssystem (se prop. 2011/12:77 s. 28 och 29), men betydelsen är densamma. Med lagringsanläggning avses enligt EU:s gasförordning en anläggning som används för lagring av naturgas, som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag och som inte uteslutande är förbehållen transmissionsnätsoperatörer när de utför sina uppgifter, se artikel 2.2 i EU:s gasförordning och artikel 2.9 i gasmarknadsdirektivet. Definitionen överensstämmer i sak med definitionen av lagringsanläggning i 1 kap. 4 § naturgaslagen (2005:403).

Andra stycket ändras med anledning av att lagens tillämpningsområde utökas. Bestämmelserna om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar kompletterar artikel 3a i EU:s gasförordning. I artikel 3 finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer.

Tillsynsmyndighet

3 § Den myndighet som *regeringen bestämmer* är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

I paragrafen regleras vilken myndighet som är tillsynsmyndighet enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Av paragrafens nya lydelse framgår att regeringen kan bestämma vilken myndighet som ska fullgöra de uppgifter som tillsynsmyndigheten ansvarar för enligt lagen och föreskrifter meddelade i anslutning till lagen. Enligt den nuvarande lydelsen ska tillsynsmyndigheten vara den myndig-

het som utövar tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om åtskilt ägande i naturgaslagen.

4 § *Tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska även utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EG) nr 715/2009.*

I paragrafen regleras vilka uppgifter tillsynsmyndigheten har. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras på det sättet att tillsynsmyndigheten även ska utföra de uppgifter som certifieringsmyndigheten ansvarar för enligt EU:s gasförordning. Certifieringsmyndigheten ska bland annat övervaka att innehavare av lagringsanläggningar uppfyller kraven för certifiering och vidta åtgärder om myndigheten vägrar certifiering.

4 a kap. Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

1 § Den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 3a i förordning (EG) nr 715/2009.

Paragrafen är ny och innehåller ett krav på att innehavare av lagringsanläggningar ska certifieras. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Förfarandet för certifiering av innehavare av lagringsanläggningar regleras i artikel 3a i EU:s gasförordning. Certifieringsmyndigheten ska bland annat bedöma vilka risker det finns för försörjningstryggheten för energi i unionen och ta hänsyn till eventuella risker för försörjningstryggheten på nationell och regional nivå. Det följer direkt av EU:s gasförordning att ett företag som är certifierat ska anmäla alla planerade transaktioner som skulle kräva en ny bedömning av om kraven för certifiering är uppfyllda (artikel 3a.9). Se kommentaren till 1 kap. 1 § vad gäller uttrycket innehavare av en lagringsanläggning.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 1 §.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar enligt 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Med stöd av bemyndigandet kan regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter som behövs för att komplettera bestämmelserna om certifiering i EU:s gasförordning. Föreskrifterna kan avse vilka villkor som ska anges i besluten om certifiering, exempelvis att det i ett beslut om certifiering ska anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas om tillsynsmyndigheten ska ompröva certifieringen enligt EU:s gasförordning.

3 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 3a.5 i förordning (EG) nr 715/2009 är uppfyllda.

Paragrafen är ny och ger tillsynsmyndigheten möjlighet att besluta om att en person inte ska få företräda aktier som han eller hon innehar i ett bolag. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Paragrafen kompletterar EU:s gasförordning. Om certifieringsmyndigheten konstaterar att riskerna för gasförsörjningen inte kan minskas genom villkor för certifieringen ska den enligt artikel 3a.5 a besluta om att varje person som den anser kan äventyra en trygg energiförsörjning eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller någon medlemsstat ska avyttra sitt aktieinnehav eller sin äganderättighet till lagringsanläggningen eller till innehavaren av lagringsanläggningen. Tillsynsmyndigheten kan med stöd av 5 kap. 2 § förena ett föreläggande om att avyttra ett aktieinnehav med vite. Med stöd av paragrafen kan certifieringsmyndigheten, i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 3a.5 b, vid behov besluta om att en person inte ska få företräda det aktieinnehav som han eller hon innehar i ett bolag fram till dess att aktieinnehavet har avyttrats.

4 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 3 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist, eller om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skäligen ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om att tillsynsmyndigheten om det finns särskilda skäl får begära att tingsrätten utser en förvaltare att företräda aktier. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Med stöd av *första stycket* kan tillsynsmyndigheten om det finns särskilda skäl begära att tingsrätten ska utse en förvaltare att företräda de aktier som inte får företrädas av ägaren. Tingsrätten ska bedöma om det finns särskilda skäl. Ett särskilt skäl kan vara att bolaget av rättsliga eller ekonomiska orsaker är tvunget att skyndsamt fatta ett för bolaget viktigt beslut.

Enligt *andra stycket* har förvaltaren rätt till skäligen ersättning för arbete och utlägg.

5 kap. Tillsyn och överklagande

Tillsyn

1 § Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar följer denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009.

I paragrafen regleras vad tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras eftersom lagens tillämpningsområde utökas. Det förtydligas att även föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen omfattas av tillsynsansvaret. I och med att tillsynsmyndigheten enligt 1 kap. 4 § även ska utföra de uppgifter som certifieringsmyndigheten ansvarar för enligt EU:s gasförordning utsträcks tillsynsansvaret till att även omfatta bestämmelserna om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar i EU-förordningen. För tillsynen över övriga delar av EU:s gasförordning framgår tillsynsansvaret av 10 kap. 1 § 2 naturgaslagen (2005:403).

2 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag, *föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009* ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras tillsynsmyndighetens befogenheter om det behövs ett ingripande mot en transmissionsnätsoperatör eller en innehavare av en lagringsanläggning. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Paragrafen ändras eftersom lagens tillämpningsområde utökas. Det förtydligas att tillsynsmyndigheten även får meddela de förelägganden som behövs för att föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Tillsynsmyndigheten får även meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om certifiering i EU:s gasförordning ska följas. Med stöd av paragrafen kan tillsynsmyndigheten till exempel förena ett beslut enligt EU:s gasförordning med vite, eller förelägga ett företag att inkomma med de uppgifter som behövs för att bereda en ansökan om certifiering.

Överklagande

3 § Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att inte bevilja certifiering enligt 3 kap.,
2. beslut om villkor som meddelas i samband med att tillsynsmyndigheten avgör ärendet enligt artikel 3.2 i förordning (EG) nr 715/2009,
3. beslut att återkalla en certifiering enligt 3 kap., och
4. beslut om föreläggande enligt 2 §, *dock inte ett sådant beslut om föreläggande som avses i 4 § 4.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*.

I paragrafen anges vilka av tillsynsmyndighetens beslut som får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

Första stycket fjärde punkten ändras med anledning av att vissa beslut om föreläggande enligt 2 § ska överklagas till regeringen enligt 4 § 4.

4 § *Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till regeringen:*

1. beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering,
2. *beslut enligt 4 a kap. 3 § om att en person inte får företräda aktier han eller hon innehar i ett bolag,*
3. *beslut enligt artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009, och*
4. *beslut om föreläggande enligt 2 § om beslutet avser att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009.*

I paragrafen anges vilka av tillsynsmyndighetens beslut som får överklagas till regeringen. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

Paragrafen ändras med anledning av att lagens tillämpningsområde utökas och delas upp i en punktlista.

Första punkten motsvarar hittillsvarande paragraf och ändras inte i sak.

I *andra punkten* införs en möjlighet att till regeringen överklaga tillsynsmyndighetens beslut om att en person inte får företräda aktier som han eller hon äger i ett bolag.

I *tredje punkten* införs en möjlighet att till regeringen överklaga tillsynsmyndighetens beslut enligt artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i EU:s gasförordning. Tillsynsmyndigheten kan bland annat besluta om att inte bevilja certifiering, att bevilja certifiering med villkor och att en person ska avyttra aktieinnehav eller äganderättigheter till lagringsanläggningen eller till innehavaren av lagringsanläggningen. Beslut enligt artikel 3a.5 c i EU:s gasförordning om kompensationsåtgärder i enlighet med nationell rätt överklagas i den ordning som anges i det nationella regelverk som myndigheten tillämpar.

I *fjärde punkten* införs en möjlighet att överklaga vissa av tillsynsmyndighetens beslut om förelägganden enligt 2 § till regeringen. Ett sådant beslut får enligt befintliga bestämmelser överklagas till allmän förvaltningsdomstol (3 § första stycket 4). Det gäller till exempel förelägganden om att en innehavare av en lagringsanläggning ska ansöka om certifiering eller inkomma med uppgifter för att myndigheten ska kunna bedöma ansökan. Om ett beslut om föreläggande däremot avser att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i EU:s gasförordning, till exempel ett föreläggande vid vite om att en person ska avyttra ett aktieinnehav eller att en innehavare av en lagringsanläggning ska följa villkoren i ett beslut om certifiering, ska beslutet överklagas till regeringen i stället för till allmän förvaltningsdomstol.

Om tillsynsmyndigheten med stöd av 4 a kap. 4 § begär att tingsrätten ska utse en förvaltare kan tingsrättens beslut överklagas till hovrätt, se 49 kap. 3 § rättegångsbalken.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.

I paragrafen anges att lagen kompletterar EU:s gasförsörjningsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Paragrafen ändras med anledning av att gasförsörjningsförordningen ändras. Hänvisningen till förordningen ändras så att den gäller för förordningen i dess vid varje tidpunkt senast gällande lydelse, en s.k. dynamisk hänvisning. Ändringen får genomslag även för övriga paragrafer i lagen som hänvisar till gasförsörjningsförordningen (se prop. 2017/18:251 s. 24 och 25).

Lagring av gas

4 b § *Den som är systembalansansvarig enligt 7 kap. naturgaslagen (2005:403) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.*

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om att den som är systembalansansvarig för gas har ett övergripande ansvar för att de mål om lagring av gas som fastställs i gasförsörjningsförordningen nås. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Enligt *första stycket* ska den som är systembalansansvarig för gas ansvara för att de mål om lagring av gas som fastställs i gasförsörjningsförordningen nås. Lagringsanläggningar i medlemsstaten ska vara fyllda till minst 90 procent den 1 november 2023, 2024 och 2025 (artikel 6a.1 första stycket b). Medlemsstaten ska också nå en fyllnadsbana med delmål för hur stor andel av lagret som ska vara fyllt under året. Fyllnadsbanan bestäms i genomförandeförordningar som kommissionen beslutar om (artikel 6a.7 tredje stycket). Den systembalansansvarige har ett övergripande ansvar för att målen nås, men kommer som utgångspunkt inte själv att köpa in och lagra gas. I stället kommer balansansvariga leverantörer av naturgas att åta sig ett ekonomiskt ansvar att lagra gas efter begäran från den systembalansansvarige, se kommentaren till 7 kap. 12 a § naturgaslagen (2005:403).

Med stöd av *andra stycket* kan regeringen meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar enligt första stycket inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål. Den systembalansansvarige kommer då inte att begära att de balansansvariga ska lagra gas för att nå delmålen.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/1032
av den 29 juni 2022
om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring
(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommitténs,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Även om kortvariga avbrott i gasförsörjningen har inträffat tidigare finns det flera faktorer som skiljer situationen år 2022 från tidigare gasförsörjningskriser. Upptäckningen av Rysslands militära aggression mot Ukraina sedan februari 2022 har lett till aldrig tidigare skådade prisökningar. Dessa prisökningar kommer sannolikt att i grunden förändra incitamenten för att fylla underjordiska gaslagringsanläggningar i unionen. I den nuvarande geopolitiska situationen kan ytterligare avbrott i gasförsörjningen inte uteslutas. Sådana avbrott i gasförsörjningen skulle allvarligt kunna skada medborgarna och unionens ekonomi eftersom unionen fortfarande, i betydande grad, är beroende av externa gasleveranser som kan påverkas av konflikten.
- (2) De aktuella händelsernas karaktär och konsekvenser är storskaliga och unionsomfattande och kräver därför en heltäckande reaktion från unionen. Den reaktionen bör prioritera åtgärder som kan stärka gasförsörjningstryggheten på unionsnivå, särskilt gasförsörjningen till skyddade kunder. Energibesparingar och energieffektivitet är ett viktigt bidrag till det målet. Det är därför av avgörande betydelse att unionen agerar på ett samordnat sätt för att undvika potentiella risker till följd av eventuella avbrott i gasförsörjningen, utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att välja mellan olika energikällor och energiförsörjningens allmänna struktur i enlighet med artikel 194 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).
- (3) Underjordiska gaslagringsanläggningar bidrar till försörjningstryggheten för gas, och välfyllda underjordiska gaslagringsanläggningar innebär säkrad tillgång på gas genom att öka tillgången till gas vid hög efterfrågan eller vid försörjningsavbrott. Eftersom försörjningsavbrott för gas i rörledning kan inträffa när som helst bör åtgärder beträffande fyllnadsnivån vid unionens underjordiska gaslagringsanläggningar införas för att säkerställa försörjningstryggheten för gas under vintern 2022–2023.
- (4) Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 ⁽³⁾ infördes en solidaritetsmekanism som ett instrument för att lindra effekterna av svåra kriser inom unionen där gasförsörjningen till solidaritetskyddade kunder, vilket är ett väsentligt säkerhetsbehov och en nödvändig prioritering, är hotad i en medlemsstat. Vid en kris på unionsnivå säkerställer en omedelbar reaktion att medlemsstaterna kan ge kunderna ett förstärkt skydd.

⁽¹⁾ Yttrande av den 18 maj 2022 (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 juni 2022 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 28 juni 2022.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (EUT L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (5) Effekterna av Rysslands militära aggression mot Ukraina har visat att de befintliga reglerna för försörjningstrygghet inte är anpassade till plötsliga och omfattande förändringar av den geopolitiska situationen, i vilka försörjningsbrister och pristoppar inte bara kan bero på att infrastrukturen inte fungerar eller på extrema väderförhållanden utan också på avsevärt större händelser och på mer långvariga eller plötsliga försörjningsavbrott. Det är därför nödvändigt att ta itu med de plötsliga och kraftigt ökade risker som följer av de aktuella förändringarna i den geopolitiska situationen, inbegripet genom diversifiering av unionens energiförsörjning.
- (6) På grundval av kommissionens analys av bland annat åtgärdernas lämplighet för att trygga gasförsörjningen och den unionsomfattande förstärkta riskberedskapsanalys som genomfördes i februari 2022 av kommissionen och den grupp för samordning av gasförsörjningen som inrättades genom förordning (EU) 2017/1938, bör varje medlemsstat i princip säkerställa att de underjordiska gaslagringsanläggningar som är belägna på dess territorium och som är direkt sammanlänkade med ett marknadsområde i den medlemsstaten är fyllda till minst 90 % av sin kapacitet på medlemsstatsnivå senast den 1 november varje år (fyllnadsmålet), med en serie delmål för varje medlemsstat i maj, juli, september och februari (fyllnadsbana) året därefter. Vissa medlemsstater som har betydande underjordisk lagringskapacitet skulle påverkas oproportionellt av skyldigheten att uppnå fyllnadsmålet för underjordiska gaslagringsanläggningar på deras territorium. För att återspegla den situationen bör skyldigheten att fylla deras underjordiska gaslagringsanläggningar minska till 35 % av deras genomsnittliga årliga gasförbrukning under de föregående fem åren. Detta bör inte påverka andra medlemsstaters skyldighet att bidra till att fylla de berörda underjordiska gaslagringsanläggningarna. Medlemsstaterna bör, på vissa villkor, kunna besluta att delvis uppfylla fyllnadsmålet genom att medräkna lager av flytande naturgas (LNG) som lagras i LNG-anläggningar. Fyllnadsmålen är nödvändiga för att säkerställa att kunder i unionen får ett tillräckligt skydd mot försörjningsbrister. För 2022 bör ett lägre fyllnadsmål på 80 % och färre delmål gälla, med hänsyn till det faktum att denna förordning träder i kraft efter det att lagerpåfyllningssäsongen inletts och att medlemsstaterna kommer att ha begränsad tid på sig för att genomföra den.
- (7) När medlemsstaterna fyller sina lagringsanläggningar bör de sträva efter att diversifiera sina gasleverantörer för att minska sitt beroende när detta kan äventyra en trygg energiförsörjning eller unionens eller medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen.
- (8) Varje år från och med 2023 bör gaslagringen också särskilt övervakas från och med februari för att undvika att gas plötsligt tas ur underjordiska gaslagringsanläggningar mitt i vintern, vilket skulle kunna leda till problem med försörjningstryggheten före vinterns slut. Fyllnadsbanorna bör möjliggöra kontinuerlig övervakning under hela lagerpåfyllningssäsongen.
- (9) Varje medlemsstat med underjordiska gaslagringsanläggningar bör varje år från och med 2023 till kommissionen översända ett utkast till fyllnadsbanor för sådana anläggningar på dess territorium och som är direkt sammanlänkade med dess marknadsområde i aggregerad form. Med beaktande av bedömningen från gruppen för samordning av gasförsörjningen bör kommissionen fatta ett beslut om fastställande av fyllnadsbanor för varje medlemsstat på ett sätt som inte otillbörligt snedvrider konkurrensläget för de underjordiska gaslagringsanläggningarna i den medlemsstaten jämfört med sådana anläggningar som är belägna i angränsande medlemsstater.
- (10) För att fastställa fyllnadsbanan för varje medlemsstat med underjordiska gaslagringsanläggningar från och med 2023 på grundval av det utkast till fyllnadsbana som översänts av varje sådan medlemsstat, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 (*).
- (11) Fyllnadsbanan för varje medlemsstat med underjordiska gaslagringsanläggningar bör omfatta en serie delmål och bör baseras på den genomsnittliga fyllnadsnivån för den medlemsstaten under de fem föregående åren. För de medlemsstater vars fyllnadsmål minskas till 35 % av deras genomsnittliga årliga gasförbrukning bör fyllnadsbanans delmål minskas i motsvarande grad.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (12) Om en medlemsstat inte kan uppnå fyllnadsmålen i tid på grund av tekniska svårigheter, till exempel problem med de rörelseledningar som tillför gas till de underjordiska gaslagringsanläggningarna eller med inlagringsanläggningar, bör medlemsstaten ha möjlighet att uppnå fyllnadsmålet i ett senare skede. Varje fyllnadsmål bör dock uppnås så snart det är tekniskt möjligt, och under alla omständigheter senast den 1 december det berörda året, för att säkerställa försörjningstryggheten för gas under vinterperioden.
- (13) Det är möjligt att en medlemsstat inte kan uppnå fyllnadsmålet eller ett delmål på grund av en kris på regional nivå eller unionsnivå, såsom när gasförsörjningen inte räcker till såsom avses i artikel 11.1 c i förordning (EU) 2017/1938, som kommissionen har tillkännaggett på begäran av en eller flera medlemsstater som, allt efter omständigheterna, har tillkännaggett att det råder en nationell kris i den mening som avses i den förordningen. Därför bör fyllnadsmålen, inklusive fördelningensmålet, inte gälla när, och så länge som, kommissionen har tillkännaggett att det råder en kris på regional nivå eller unionsnivå i enlighet med artikel 12 i den förordningen.
- (14) För att säkerställa att det inte förekommer någon avvikelse från fyllnadsbanorna bör de behöriga myndigheterna kontinuerligt övervaka fyllnadsnivåerna i de underjordiska gaslagringsanläggningarna. Fyllnadsbanorna bör omfattas av en marginal på fem procentenheter. Om fyllnadsnivån i en medlemsstat ligger mer än fem procentenheter under nivån för dess fyllnadsbana bör den behöriga myndigheten omedelbart vidta effektiva åtgärder för att öka den. Medlemsstaterna bör underrätta kommissionen och gruppen för samordning av gasförsörjningen om dessa åtgärder.
- (15) En medlemsstats betydande och varaktiga avvikelser från sin fyllnadsbana kan äventyra de adekvata fyllnadsnivåerna och fyllnadsmålet, vilka är nödvändiga för att säkerställa försörjningstryggheten för gas i unionen i en anda av solidaritet. I händelse av sådana betydande och varaktiga avvikelser från fyllnadsbanan eller avvikelser från fyllnadsmålet bör kommissionen ges befogenhet att vidta effektiva åtgärder för att undvika problem med försörjningstryggheten för gas till följd av ofyllda lagringsanläggningar. När kommissionen beslutar om sådana effektiva åtgärder bör den ta hänsyn till den specifika situationen i den berörda medlemsstaten, till exempel de underjordiska gaslagringsanläggningarnas storlek i förhållande till den inhemska gasförbrukningen eller de underjordiska gaslagringsanläggningarnas betydelse för försörjningstryggheten för gas i regionen och existerande LNG-lagringsanläggningar. Eftersom denna förordning ska träda i kraft efter det att lagerpåfyllningssäsongen 2022 påbörjats bör alla åtgärder som kommissionen vidtar för att hantera avvikelser från fyllnadsbanan för 2022 ta hänsyn till den begränsade tid som står till förfogande för genomförandet av denna förordning på nationell nivå. Kommissionen bör säkerställa att åtgärderna inte går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa försörjningstryggheten för gas, och att de inte lägger en oproportionell börda på medlemsstaterna, aktörerna på gasmarknaden, de systemansvariga för lagringssystem eller kunder.
- (16) Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att fyllnadsmålen uppnås. När de gör det bör de sträva efter att i första hand om möjligt använda marknadsbaserade åtgärder för att undvika onödiga marknadsstörningar. Medlemsstaterna bör fritt kunna fastställa ett högre fyllnadsmål så att unionen kan sträva efter att gemensamt nå en fyllnad på 85 % av kapaciteten för de underjordiska gaslagringsanläggningarna i unionen för 2022. Med tanke på de olika regelverk som redan finns i många medlemsstater för att främja påfyllning av lagringsanläggningar bör inget särskilt instrument för att uppnå fyllnadsbanorna eller fyllnadsmålen fastställas. Medlemsstaterna bör förbli fria att besluta vilket instrument som är lämpligast för deras nationella system, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. Medlemsstaterna eller behöriga tillsynsmyndigheter bör därför ha möjlighet att fastställa vilka marknadsaktörer som ska vara skyldiga att säkerställa att de underjordiska gaslagringsanläggningarna fylls. De bör också kunna besluta om det räcker med regleringsåtgärder för att säkerställa att fyllnadsmålen uppnås, till exempel åtgärder för att tvinga kapacitetsinnehavare att frigöra outnyttjad kapacitet, vilket är möjligt enligt unionens gällande marknadsregler, eller huruvida det behövs ekonomiska incitament eller rabatter på lagringstarrifferna. Om en medlemsstat inför en skyldighet för leverantörer av gas till skyddade kunder på dess territorium att lagra gas i underjordiska gaslagringsanläggningar bör mängden gas som ska lagras fastställas på grundval av den mängd naturgas som levereras till dessa skyddade kunder. Medlemsstaterna bör samordna med varandra och använda instrument, till exempel plattformar för inköp av LNG, för att maximera användningen av LNG för att fylla på lagringsanläggningar. Dessutom bör medlemsstaterna minska infrastruktur- och regleringshindren för gemensam användning av LNG i syfte att fylla på lagringsanläggningar.
- (17) I kommissionens meddelande *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris* av den 8 mars 2022 klargjordes att unionsrätten tillåter medlemsstaterna att ge stöd till gasleverantörer enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget för att säkerställa påfyllning av lagringsanläggningar, till exempel i form av garantier (dubbelriktade differenskontrakt).

- (18) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att säkerställa påfyllning av underjordiska gaslagringsanläggningar, inbegripet de villkor som ska införas för påfyllning på grundval av bördefördelning och de villkor som ska införas för uttag av gas från de underjordiska gaslagringsanläggningarna, bör vara nödvändiga, tydligt definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara, och de bör inte snedvrیدا konkurrensen på ett otillbörligt sätt eller hindra den inre marknaden för gas från att fungera korrekt, och inte heller äventyra en tryggad gasförsörjning i andra medlemsstater eller i unionen. I synnerhet bör sådana åtgärder inte leda till att en dominerande ställning stärks eller till oförutsedda vinster för företag som kontrollerar underjordiska gaslagringsanläggningar eller som har bokat men inte har använt lagringskapacitet.
- (19) En effektiv användning av befintlig infrastruktur, inbegripet gränsöverskridande överföringskapacitet, underjordiska gaslagringsanläggningar och LNG-anläggningar, är viktig för att säkerställa försörjningstryggheten för gas i en anda av solidaritet. Öppna energigränser är avgörande för försörjningstryggheten för gas, bland annat under perioder med avbrott i gasförsörjningen på nationell eller regional nivå eller på unionsnivå. Därför bör de åtgärder som vidtas för att säkerställa påfyllning av underjordiska gaslagringsanläggningar inte blockera eller begränsa gränsöverskridande kapacitet som tilldelats i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2017/459 (*). Medlemsstaterna bör dessutom säkerställa att lagringen förblir tillgänglig, inklusive för angränsande medlemsstater och när en kris som avses i artikel 11.1 c i förordning (EU) 2017/1938 tillkännages.
- (20) Lagringsskyldigheten kommer sannolikt att medföra ekonomiska bördor för berörda marknadsaktörer i de medlemsstater som har berörda underjordiska gaslagringsanläggningar på sitt territorium, medan den ökade försörjningstryggheten för gas är avsedd att gynna alla medlemsstater, inklusive de som inte har underjordiska gaslagringsanläggningar. För att dela bördan av att säkerställa att underjordiska gaslagringsanläggningar i unionen är tillräckligt fyllda för att säkerställa försörjningstryggheten för gas, i en anda av solidaritet, bör medlemsstater utan underjordiska gaslagringsanläggningar använda underjordiska gaslagringsanläggningar i andra medlemsstater. Om en medlemsstat inte har någon sammanlänkning med andra medlemsstater, eller om en medlemsstat gränsöverskridande överföringskapacitet är begränsad, eller om det av andra tekniska skäl är omöjligt att använda underjordiska gaslagringsanläggningar i andra medlemsstater bör denna skyldighet minskas i motsvarande grad.
- (21) Medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar bör säkerställa att marknadsaktörer i sådana medlemsstater har avtal på plats i medlemsstater som har sådana anläggningar som föreskriver användning, senast den 1 november, av lagringsvolymen som motsvarar minst 15 % av deras genomsnittliga årliga gasförbrukning under de föregående fem åren. Medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar bör dock också kunna utveckla en alternativ mekanism för bördefördelning med en eller flera medlemsstater som har underjordiska gaslagringsanläggningar. Även andra befintliga, likvärdiga åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas bör beaktas när man överväger mekanismen för bördefördelning, såsom en motsvarande skyldighet med avseende på andra bränslen än naturgas, inbegripet olja, under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Medlemsstaterna bör anmäla sådana alternativa mekanismer för bördefördelning till kommissionen och visa de tekniska begränsningarna och likvärdigheten hos de åtgärder som har vidtagits
- (22) Det är möjligt att de åtgärder genom vilka medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar delar den börda som lagringsskyldigheten innebär med medlemsstater som har underjordiska gaslagringsanläggningar kan i sin tur få ekonomiska konsekvenser för de berörda marknadsaktörerna. Medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar bör därför få ge ekonomiska incitament eller kompensation till marknadsaktörer för uteblivna intäkter eller för kostnader i samband med skyldigheter som ålagts dem som inte kan täckas av intäkter. Om sådana åtgärder finansieras genom en avgift bör avgiften inte tillämpas på gränsöverskridande sammanlänkingspunkter.
- (23) Effektiv övervakning och rapportering är avgörande för bedömningen av arten och omfattningen av risker beträffande försörjningstryggheten för gas och för valet av lämpliga åtgärder för att motverka sådana risker. Aktörer som driver underjordiska gaslagringsanläggningar bör rapportera fyllnadsnivåerna till de behöriga myndigheterna varje månad under lagerpåfyllningssäsongen. Ägare och operatörer av underjordiska gaslagringsanläggningar uppmantras att registrera kapaciteten och fyllnadsnivån för varje underjordisk gaslagringsanläggning regelbundet på en central rapporteringsplattform.

(*) Kommissionens förordning (EU) 2017/459 av den 16 mars 2017 om fastställandet av nätföreskrifter för mekanismer för kapacitetstilldelning i överföringssystem för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 984/2013 (EUT L 72, 17.3.2017, s. 1).

- (24) De behöriga myndigheterna spelar en viktig roll i övervakningen av försörjningstryggheten för gas och för att säkerställa balans mellan försörjningstryggheten för gas och de kostnader för kunderna som uppkommer på grund av åtgärderna. Varje medlemsstats behöriga myndighet eller en annan enhet som utsetts av medlemsstaten bör övervaka fyllnadsnivåerna i de underjordiska gaslagringsanläggningar som finns på dess territorium och rapportera resultaten till kommissionen. Det bör vara möjligt för kommissionen att, vid behov, uppmana Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) att bistå vid övervakningen.
- (25) Det är mycket viktigt att man i de riskbedömningar som utförs i enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2017/1938 beaktar alla risker som allvarligt kan påverka försörjningstryggheten för gas. För detta ändamål bör den riskbaserade metoden för bedömning av försörjningstryggheten för gas och fastställandet av förebyggande och mildrande åtgärder också beakta scenarier i vilka det finns ett totalt avbrott i en enda försörjningskälla. För att säkerställa största möjliga beredskap i syfte att undvika avbrott i gasförsörjningen och att mildra effekterna av ett sådant avbrott, bör de gemensamma riskbedömningarna och nationella riskbedömningarna utföras med beaktande av sådana scenarier. Detta skulle göra det möjligt att samordna åtgärder för att mildra effekterna av en kris och optimera resurserna för att garantera en fortsatt försörjning vid händelse av ett totalt avbrott.
- (26) Gruppen för samordning av gasförsörjningen bör få en starkare roll, med ett uttryckligt mandat att övervaka medlemsstaternas resultat och att utveckla bästa praxis, när det gäller försörjningstryggheten för gas. Kommissionen bör därför regelbundet rapportera till gruppen för samordning av gasförsörjningen och gruppen bör bistå kommissionen i övervakningen av fyllnadsmålen och säkerställa att de uppnås.
- (27) Gruppen för samordning av gasförsörjningen fungerar som en central rådgivare åt kommissionen för att underlätta samordningen av åtgärder för försörjningstrygghet och bistår kommissionen när som helst, särskilt i händelse av en kris. Vid behov, i syfte att säkerställa största möjliga beredskap och underlätta ett snabbt informationsutbyte, kommer kommissionen att utan dröjsmål sammankalla gruppens krishanteringskonstellation inför en eventuell kris. Gruppens krishanteringskonstellation bör vara tillgänglig för att bistå kommissionen så länge som det är nödvändigt. I detta syfte bör gruppen för samordning av gasförsörjning upprätthålla kommunikationskanaler med medlemsstaterna och alla berörda marknadsaktörer som verkar för en tryggad naturgasförsörjning och samla in information som är relevant för en tryggad gasförsörjning på nationell och regional nivå samt unionsnivå.
- (28) Sektorn för lagringssystem är av stor betydelse för unionen, tryggheten i dess energiförsörjning och unionens övriga väsentliga säkerhetsintressen. Underjordiska gaslagringsanläggningar anses därför utgöra kritisk infrastruktur i den mening som avses i rådets direktiv 2008/114/EG ⁽⁹⁾. Medlemsstaterna uppmanas att ta hänsyn till de åtgärder som införs genom denna förordning i sina nationella energi- och klimatplaner och i de lägesrapporter som antas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ⁽¹⁾.
- (29) Ytterligare skyddsåtgärder är nödvändiga i nätverket för lagringssystem för att undvika hot mot den allmänna ordningen och den allmänna säkerheten i unionen eller mot unionsmedborgarnas välfärd. Medlemsstaterna bör säkerställa att varje systemansvarig för lagringssystem, inbegripet systemansvariga för lagringssystem som kontrolleras av systemansvariga för överföringssystem, certifieras av den nationella tillsynsmyndigheten eller av en annan behörig myndighet som utsetts av medlemsstaten, för att säkerställa att en trygg energiförsörjning eller något annat väsentligt säkerhetsintresse i unionen eller i någon medlemsstat inte äventyras av inflytandet över de systemansvariga för lagringssystem. För analysen av eventuella risker för en trygg energiförsörjning är det viktigt med samordning mellan medlemsstaterna vid utförandet av bedömningen av försörjningstryggheten. Den bedömningen bör inte göra skillnad mellan olika marknadsaktörer utan bör följa principerna om en välfungerande inre marknad fullt ut. För att snabbt minska risken till följd av låga fyllnadsnivåer bör den certifieringen prioriteras och genomföras snabbare för större underjordiska lagringsanläggningar som nyligen haft genomgående låga fyllnadsnivåer, så att potentiella problem med försörjningstryggheten för gas till följd av kontrollen över sådana stora lagringsanläggningar kan utslutas eller, om möjligt, åtgärdas. Med tanke på att den genomsnittliga påfyllnadsnivån under de föregående sex åren i alla unionens underjordiska lagringsanläggningar den 31 mars var 35 % av deras maximala kapacitet, bör tröskeln för fastställandet av en ovanligt låg fyllnadsnivå i mars 2021 och mars 2022 fastställas till 30 %.

⁽⁹⁾ Rådets direktiv 2008/114/EG av den 8 december 2008 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömning av behovet att stärka skyddet av denna (EUT L 345, 23.12.2008, s. 75).

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

- (30) Nationella tillsynsmyndigheter eller annan behörig myndighet som utsetts av de berörda medlemsstaterna (i endera fallet, *certifieringsmyndighet*) bör vägra certifiering när de konstaterar att en person som direkt eller indirekt kontrollerar eller utövar någon rättighet gentemot den systemansvarige för lagringssystemet skulle kunna äventyra en trygg energiförsörjning eller något annat väsentligt säkerhetsintresse på nationell, regional eller unionsnivå. Vid den bedömningen bör certifieringsmyndigheten ta hänsyn till affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga hos den systemansvarige för lagringssystemet att fylla den underjordiska gaslagringsanläggningen, samt unionens internationella skyldigheter och alla andra specifika fakta och omständigheter i fallet. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av certifiering i hela unionen, iakttagande av unionens internationella åtaganden samt solidaritet och energitrygghet inom unionen bör certifieringsmyndigheten ta största möjliga hänsyn till kommissionens yttrande när de fattar beslut om certifiering, inbegripet genom att vid behov revidera sitt utkast till beslut. Om en certifieringsmyndighet vägrar certifiering bör den ha befogenhet att kräva att alla personer avyttrar sina aktieinnehav eller sina rättigheter gentemot ägaren av lagringssystemet eller systemansvarige för lagringssystemet, och att fastställa en tidsfrist för detta avyttrande, att besluta om andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att den personen inte kan utöva någon kontroll över eller rättighet gentemot ägaren av lagringssystemet eller systemansvarige för lagringssystemet, samt att besluta om lämpliga kompensationsåtgärder. Alla åtgärder som antas i certifieringsbeslutet för att hantera risker för försörjningstryggheten för gas eller andra väsentliga säkerhetsintressen bör vara nödvändiga, tydligt definierade, transparenta, proportionella och icke-diskriminerande.
- (31) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). Den respekterar i synnerhet rätten att inte berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid enligt artikel 17 i stadgan och rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol enligt artikel 47 i stadgan.
- (32) Om företagen måste köpa mer gas i lägen där gaspriset är högt kan detta driva upp priserna ytterligare. Tillsynsmyndigheterna bör därför kunna tillämpa en rabatt på upp till 100 % på inmatnings- och uttagstarifferna för överförings- och distributionskapacitet till och från lager, både när det gäller underjordiska gaslagringsanläggningar och LNG-anläggningar, vilket gör lagring mer attraktivt för marknadsaktörerna. De nationella tillsynsmyndigheterna och konkurrensmyndigheterna uppmanas också att använda sina befogenheter för att effektivt förhindra otillbörliga höjningar av lagringstarifferna.
- (33) Med tanke på de nuvarande exceptionella omständigheterna och osäkerheten kring framtida förändringar av den geopolitiska situationen uppmanas medlemsstaterna att uppnå fyllnadsmålen så snart som möjligt.
- (34) Med tanke på den överhängande fara för försörjningstryggheten för gas som den ryska militära aggressionen mot Ukraina medför bör denna förordning träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts. På grund av de nuvarande omständigheternas exceptionella karaktär bör vissa bestämmelser som införs genom denna förordning endast gälla till och med den 31 december 2025.
- (35) Denna förordning bör snarast möjligt införlivas i energigemenskapens regelverk i enlighet med fördraget om upprättande av en energigemenskap som undertecknades i Aten den 25 oktober 2005 och trädde i kraft den 1 juli 2006.
- (36) Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 (*) bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av förordning (EU) 2017/1938

Förordning (EU) 2017/1938 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska följande led läggas till:

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnätet och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 (EUT L 211, 14.8.2009, s. 36).

- "27. *fyllnadsbana*: en serie delmål för de underjordiska gaslagringsanläggningarna i varje medlemsstat, enligt förteckningen i bilaga Ia för 2022 och som, för följande år, fastställs i enlighet med artikel 6a.
28. *fyllnadsmål*: ett bindande mål för fyllnadsnivån för den aggregerade kapaciteten hos underjordiska gaslagringsanläggningar.
29. *strategisk lagring*: underjordisk lagring eller del av underjordisk lagring av icke-flytande naturgas som köps in, förvaltas och lagras av systemansvariga för överföringssystem, en enhet som utsetts av medlemsstaterna eller ett företag, och som får frisläppas endast efter förhandsanmälan eller myndighetstillstånd för frisläppande, och som i allmänhet frisläpps i händelse av
- allvarlig försörjningsbrist,
 - avbrott i försörjningen, eller
 - tillkännagivande av en kris som avses i artikel 11.1 c.
30. *balanseringslager*: icke-flytande naturgas som
- köps in, förvaltas och lagras underjordiskt av systemansvariga för överföringssystem eller av en enhet som utsetts av en medlemsstat, uteslutande i syfte att utföra uppgifter som systemansvariga för överföringssystem och att trygga gasförsörjningen, och
 - endast levereras om det är nödvändigt för att systemet ska kunna fungera på säkra och tillförlitliga villkor i enlighet med artikel 13 i direktiv 2009/73/EG och med artiklarna 8 och 9 i förordning (EU) nr 312/2014.
31. *underjordisk gaslagringsanläggning*: en lagringsanläggning, enligt definitionen i artikel 2.9 i direktiv 2009/73/EG, som används för lagring av naturgas, inklusive balanseringslager, och som är ansluten till ett överförings- eller distributionssystem, utom sfäriska lager eller rörledningslager ovan jord."
2. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 6a

Fyllnadsmål och fyllnadsbanor

1. Om inte annat följer av punkterna 2–5 ska medlemsstaterna uppnå följande fyllnadsmål för den sammanlagda kapaciteten hos alla underjordiska gaslagringsanläggningar som är belägna på deras territorium och som är direkt sammanlänkade med ett marknadsområde på deras territorium och för lagringsanläggningar som förtecknas i bilaga Ib senast den 1 november varje år:

- För 2022: 80 %.
- Från och med 2023: 90 %.

I syfte att uppfylla kraven i denna punkt ska medlemsstaterna ta hänsyn till målet att säkerställa försörjningstryggheten för gas i unionen i enlighet med artikel 1.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 och utan att det påverkar andra medlemsstaters skyldigheter att fylla de berörda underjordiska gaslagringsanläggningarna, ska fyllnadsmålet för varje medlemsstat där de underjordiska gaslagringsanläggningarna är belägna minska till en volym som motsvarar 35 % av den genomsnittliga gasförbrukningen per år under de föregående fem åren för den medlemsstaten.

3. Trots vad som sägs i punkt 1 och utan att det påverkar andra medlemsstaters skyldigheter att fylla de berörda underjordiska gaslagringsanläggningarna, ska fyllnadsmålet för varje medlemsstat där de underjordiska gaslagringsanläggningarna är belägna minska med den volym som levererades till tredjeländer under referensperioden 2016–2021 om den levererade volymen i genomsnitt var större än 15 TWh per år under perioden för uttag ur gaslagret (oktober–april).

4. För de underjordiska gaslagringsanläggningar som förtecknas i bilaga Ib ska fyllnadsmålen enligt punkt 1 och fyllnadsbanorna enligt punkt 7 vara tillämpliga. Varje medlemsstats skyldigheter kommer att fastställas i detalj i en bilateral överenskommelse i enlighet med bilaga Ib.

5. En medlemsstat kan delvis uppnå fyllnadsmålet genom att medräkna den fysiskt lagrade LNG som finns tillgänglig i dess LNG-anläggningar om båda följande villkor är uppfyllda:

- a) Gassystemet har betydande lagringskapacitet för LNG som årligen står för mer än 4 % av den genomsnittliga nationella förbrukningen under de föregående fem åren.
- b) Medlemsstaten har infört en skyldighet för gasleverantörer att lagra minimivolymer av gas i underjordiska gaslagringsanläggningar och/eller LNG-anläggningar i enlighet med artikel 6b.1 a.

6. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå delmålen eller säkerställa att de uppnås enligt följande:

- a) För 2022: såsom anges i bilaga Ia, och
- b) Från och med 2023: i enlighet med punkt 7.

7. För 2023 och följande år ska varje medlemsstat med underjordiska gaslagringsanläggningar senast den 15 september föregående år till kommissionen överlämna ett utkast till fyllnadsbana med delmål för februari, maj, juli och september, inbegripet teknisk information, för de underjordiska gaslagringsanläggningarna på dess territorium som är direkt sammanlänkade med dess marknadsområde i aggregerad form. Fyllnadsbanan och delmålen ska baseras på fyllnadsnivån under de föregående fem åren.

För medlemsstater vars fyllnadsmål minskas till 35 % av deras genomsnittliga årliga gasförbrukning enligt punkt 2 ska fyllnadsbanans delmål minskas i motsvarande grad.

På grundval av den tekniska information som tillhandahålls av varje medlemsstat och med beaktande av bedömningen från gruppen för samordning av gasförsörjningen ska kommissionen anta genomförandeakter för att fastställa fyllnadsbanan för varje medlemsstat. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 18a.2. De ska antas senast den 15 november föregående år, vid behov och även när en medlemsstat har översänt en uppdaterad fyllnadsbana. De ska baseras på en bedömning av den allmänna gasförsörjningssituationen och utvecklingen av efterfrågan och tillgång på gas i unionen och i enskilda medlemsstater, och fastställas på ett sätt som säkerställer försörjningstryggheten för gas men samtidigt undviker onödiga bördor för medlemsstaterna, aktörerna på gasmarknaden, de systemansvariga för lagringssystem och kunder och inte otillbörligt snedvrida konkurrensen mellan lagringsanläggningar som är belägna i angränsande medlemsstater.

8. Om en medlemsstat under ett visst år inte kan uppnå sitt fyllnadsmål på grund av de särskilda tekniska egenskaperna hos en eller flera underjordiska gaslagringsanläggningar på dess territorium, t.ex. exceptionellt låg inlagringstakt, ska den tillåtas att uppnå det senast den 1 december. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen senast den 1 november och ange skälen till förseningen.

9. Fyllnadsmålet ska inte gälla om, och så länge som, kommissionen har tillkännagett att det råder en kris på regional nivå eller unionsnivå i enlighet med artikel 12 på begäran, allt efter omständigheterna, av en eller flera medlemsstater som har tillkännagett en kris på nationell nivå.

10. Den behöriga myndigheten i varje medlemsstat ska kontinuerligt övervaka efterlevnad av fyllnadsbana och ska regelbundet rapportera till gruppen för samordning av gasförsörjningen. Om fyllnadsnivån i en viss medlemsstat ligger mer än fem procentenheter under nivån för fyllnadsbanan ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål vidta effektiva åtgärder för att öka den. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och gruppen för samordning av gasförsörjningen om de åtgärder som vidtagits.

11. I händelse av att en medlemsstats betydande och ihållande avvikelser från fyllnadsbanan, som äventyrar uppnåendet av fyllnadsmålet eller i händelse av en avvikelser från fyllnadsmålet, ska kommissionen, efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen och de berörda medlemsstaterna utfärda en rekommendation till den medlemsstaten eller till de övriga berörda medlemsstaterna om åtgärder som omedelbart ska vidtas.

Om avvikelsen inte minskas avsevärt inom en månad från mottagandet av kommissionens rekommendation ska kommissionen, efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen och den berörda medlemsstaten, som en sista utväg fatta ett beslut om att kräva av den berörda medlemsstaten att den vidtar åtgärder som effektivt åtgärdar avvikelsen, inbegripet en eller flera av de åtgärder som föreskrivs i artikel 6b.1 där så är lämpligt, eller någon annan åtgärd för att säkerställa att fyllnadsmålet enligt denna artikel uppnås.

När kommissionen beslutar vilka åtgärder som ska vidtas enligt andra stycket ska den ta hänsyn till den specifika situationen i de berörda medlemsstaterna, t.ex. de underjordiska gaslagringsanläggningarnas storlek i förhållande till den inhemska gasförbrukningen eller de underjordiska gaslagringsanläggningarnas betydelse för försörjningstryggheten för gas i regionen och eventuella befintliga lagringsanläggningar för LNG.

Alla åtgärder som kommissionen vidtar för att hantera avvikelser från fyllnadsbanan eller fyllnadsmålet för 2022 ska ta hänsyn till den korta tidsramen för genomförandet av denna artikel på nationell nivå, vilket kan ha bidragit till avvikelsen från fyllnadsbanan eller fyllnadsmålet för 2022.

Kommissionen ska säkerställa att de åtgärder som vidtas enligt denna punkt inte

- a) går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa försörjningstryggheten för gas,
- b) lägger en oproportionell börda på medlemsstater, aktörer på gasmarknaden, systemansvariga för lagringssystemen eller kunder.

Artikel 6b

Genomförande av fyllnadsmål

1. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder, inbegripet att tillhandahålla ekonomiska incitament eller kompensation till marknadsaktörer, för att uppnå de fyllnadsmål som fastställs i artikel 6a. När medlemsstaterna säkerställer att fyllnadsmålen uppnås ska de, när så är möjligt, prioritera marknadsbaserade åtgärder.

I den utsträckning någon av de åtgärder som föreskrivs i denna artikel är den nationella tillsynsmyndighetens skyldigheter och befogenheter enligt artikel 41 i direktiv 2009/73/EG, ska de nationella tillsynsmyndigheterna ansvara för att dessa åtgärder vidtas.

De åtgärder som vidtas enligt detta stycke får särskilt avse

- a) krav på gasleverantörer att lagra minimivolymer gas i lagringsanläggningar, inbegripet i underjordiska gaslagringsanläggningar och/eller i lagringsanläggningar för LNG, varvid dessa volymer ska fastställas på grundval av den gasmängd som gasleverantörer levererar till skyddade kunder,
- b) krav på systemansvariga för lagringssystem att lämna anbud beträffande sin kapacitet till marknadsaktörerna,
- c) krav på de systemansvariga för överföringssystemen eller enheter som utsetts av medlemsstaten att köpa och förvalta balanseringslager uteslutande för att utföra sina uppgifter som systemansvariga för överföringssystem och, vid behov, införa en skyldighet för andra utsedda enheter för att säkerställa försörjningstryggheten för gas i krisituationer såsom avses i artikel 11.1 c,
- d) användning av instrument som samordnats med andra medlemsstater, t.ex. plattformar för inköp av LNG, för att maximera användningen av LNG och för att minska infrastruktur- och regleringshinder för delad användning av LNG i syfte att fylla på underjordiska gaslagringsanläggningar,
- e) användning av en frivillig mekanism för gemensam upphandling av naturgas, för vars tillämpning kommissionen vid behov kan utfärda riktlinjer senast den 1 augusti 2022.
- f) tillhandahållande av ekonomiska incitament för marknadsaktörer, inklusive för systemansvariga för lagringssystem, såsom differenskontrakt eller tillhandahållande av kompensation till marknadsaktörer för inkomstbortfall eller för kostnader som uppstår för dem till följd av skyldigheter för marknadsaktörer, inbegripet systemansvariga för lagringssystem, som inte kan täckas av intäkter,
- g) krav på innehavare av lagringskapacitet att använda eller frigöra outnyttjad bokad kapacitet, samtidigt som en innehavare av lagringskapacitet som inte utnyttjar lagringskapaciteten fortfarande är skyldig att betala det överenskomna priset under hela lagringsavtalets löptid,
- h) fastställande av effektiva instrument för offentliga eller privata enheters inköp och förvaltning av strategisk lagring, under förutsättning att sådana instrument inte snedvrider konkurrensen eller hindrar den inre marknaden från att fungera korrekt.
- i) utnämning av en särskild enhet med uppdraget att uppnå fyllnadsmålet i händelse av att fyllnadsmålet annars inte skulle nås,
- j) att föreskriva om rabatt på lagringstarifferna,

k) uppbörd av de intäkter som krävs för att återkräva kapital- och driftskostnader för reglerade lagringsanläggningar i form av lagringsstariffer och av en särskild avgift som införlivas i överföringstarifferna, vilka samlas in endast från uttagspunkter till slutkunder som befinner sig i samma medlemsstater, under förutsättning att intäkter som samlas in via tariffer inte är större än de tillåtna intäkterna.

2. De åtgärder som medlemsstaterna vidtar enligt punkt 1 ska begränsas till vad som är nödvändigt för att uppnå fyllnadsbanorna och fyllnadsmålen. De ska vara tydligt definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara. De får inte snedvrinda konkurrensen på ett otillbörligt sätt eller hindra den inre marknaden för gas från att fungera korrekt eller äventyra försörjningstryggheten för gas i andra medlemsstater eller i unionen.

3. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att befintlig infrastruktur används på nationell och regional nivå, för att gynna försörjningstryggheten för gas på ett effektivt sätt. Dessa åtgärder får under inga omständigheter hindra eller begränsa gränsöverskridande användning av lagringsanläggningar eller LNG-anläggningar, och får inte begränsa gränsöverskridande överföringskapacitet som tilldelas i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2017/459 (*).

4. Medlemsstater ska, när de vidtar åtgärder i enlighet med denna artikel, tillämpa principen om att sätta energieffektivitet först och samtidigt fortfarande nå målen för sina respektive åtgärder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 (**).

Artikel 6c

Lagringsavtal och mekanism för bördefördelning

1. En medlemsstat som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar ska se till att marknadsaktörer i den medlemsstaten har avtal på plats med systemansvariga för underjordiska lagringssystem eller andra marknadsaktörer i medlemsstater med underjordiska gaslagringsanläggningar. Dessa avtal ska föreskriva att lagringsvolymerna ska användas senast den 1 november och att de ska motsvara minst 15 % av den genomsnittliga årliga gasförbrukningen under de föregående fem åren i den medlemsstat som saknar underjordiska lagringsanläggningar. Om den gränsöverskridande överföringskapaciteten eller andra tekniska begränsningar hindrar en medlemsstat som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar från att fullt ut använda 15 % av dessa lagringsvolymerna ska dock den medlemsstaten endast lagra de volymer som är tekniskt möjliga.

Om tekniska begränsningar inte medger att en medlemsstat efterlever den skyldighet som fastställs i första stycket och den medlemsstaten har infört en skyldighet att lagra andra bränslen för att ersätta gasen får den skyldighet som fastställs i första stycket undantagsvis fullgöras genom en motsvarande skyldighet att lagra andra bränslen än gas. De tekniska begränsningarna och åtgärdens likvärdighet ska visas av den berörda medlemsstaten.

2. Genom undantag från punkt 1 får en medlemsstat som saknar underjordiska lagringsanläggningar ta fram en mekanism för bördefördelning med en eller flera medlemsstater med underjordiska gaslagringsanläggningar (mekanism för bördefördelning).

Mekanismen för bördefördelning ska baseras på relevanta uppgifter från den senaste riskbedömningen enligt artikel 7 och ska beakta samtliga följande parametrar:

- Kostnaden för ekonomiskt stöd för att nå fyllnadsmålet, exklusive kostnaderna för att fullgöra eventuella strategiska lagringsskyldigheter.
- De gasvolymerna som behövs för att tillgodose efterfrågan från skyddade kunder i enlighet med artikel 6.1.
- Tekniska begränsningar, inklusive tillgänglig underjordisk lagringskapacitet, teknisk gränsöverskridande överföringskapacitet och uttagsfrekvens.

Medlemsstaterna ska anmäla mekanismen för bördefördelning till kommissionen senast den 2 september 2022. I avsaknad av en överenskommelse om en mekanism för bördefördelning senast den dagen ska medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar visa att de efterlever punkt 1 och vederbörligen anmäla detta till kommissionen.

3. Som en övergångsåtgärd, får medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar, men som har underjordiska gaslagringsanläggningar på den senaste förteckningen över projekt av gemensamt intresse som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (***)¹, efterleva punkt 1 till en del genom att räkna LNG-lager i befintliga flytande lagringsenheter tills dess att deras underjordiska gaslagringsanläggningar är i drift.

4. Medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar får ge marknadsaktörer eller systemansvariga för överföringssystem, beroende på vad som är relevant, incitament eller ekonomisk kompensation för uteblivna intäkter eller för kostnader som uppstått för dem till följd av deras efterlevnad av sina lagringskyldigheter enligt denna artikel, om dessa uteblivna intäkter eller dessa kostnader inte kan täckas av intäkter, i syfte att säkerställa efterlevnad av deras skyldighet att lagra gas i andra medlemsstater enligt punkt 1 eller genomförandet av mekanismen för bördefördelning. Om incitamentet eller den ekonomiska kompensationen finansieras genom en avgift ska denna avgift inte vara tillämplig på gränsöverskridande sammanlänkningspunkter.

5. Trots vad som anges i punkt 1, när en medlemsstat har underjordiska gaslagringsanläggningar belägna på sitt territorium och den aggregerade kapaciteten hos dessa anläggningar är större än den årliga gasförbrukningen i den medlemsstaten, ska medlemsstater som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar som har tillträde till dessa anläggningar

- a) senast den 1 november säkerställa att lagringsvolymerna motsvarar minst det genomsnittliga nyttjandet av lagringskapaciteten under de föregående fem åren, som fastställs bland annat med beaktande av flödena under uttagsåsongen under de föregående fem åren från de medlemsstater där lagringsanläggningarna är belägna, eller
- b) visa att lagringskapacitet likvärdig med den volym som omfattas av skyldigheten enligt led a har bokats.

Om den medlemsstat som saknar underjordiska gaslagringsanläggningar kan visa att lagringskapacitet likvärdig med den volym som omfattas av skyldigheten enligt första stycket led a har bokats ska punkt 1 vara tillämplig.

Skyldigheten enligt denna punkt ska begränsas till 15 % av den genomsnittliga årliga gasförbrukningen under de föregående fem åren i den berörda medlemsstaten.

6. När det gäller underjordiska gaslagringsanläggningar som är belägna i en medlemsstat, som inte omfattas av punkt 5 men som är direkt sammanlänkade med en annan medlemsstats marknadsområde ska den andra medlemsstaten, om inte annat anges i bilaga Ib, säkerställa att lagringsvolymerna senast den 1 november motsvarar minst den genomsnittliga lagringskapacitet som bokats vid relevant gränsöverskridande punkt under de föregående fem åren.

Artikel 6d

Övervakning och verkställighet

1. De systemansvariga för lagringssystemen ska rapportera fyllnadsnivån till den behöriga myndigheten i varje medlemsstat där de underjordiska gaslagringsanläggningarna är belägna och, i tillämpliga fall, till en enhet som utsetts av den medlemsstaten (*utsedd enhet*) enligt följande:

- a) För 2022: för var och en av de delmål som anges i bilaga Ia, och
- b) Från och med 2023: såsom fastställs enligt artikel 6a.4.

2. Den behöriga myndigheten och, i tillämpliga fall, den utsedda enheten i varje medlemsstat ska övervaka fyllnadsnivåerna i de underjordiska gaslagringsanläggningarna på sitt territorium i slutet av varje månad och utan onödigt dröjsmål rapportera resultaten till kommissionen.

Kommissionen får vid behov uppmana Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) att bistå med sådan övervakning.

3. På grundval av den information som lämnas av den behöriga myndigheten i varje medlemsstat och, i tillämpliga fall, den utsedda enheten ska kommissionen regelbundet rapportera till gruppen för samordning av gasförsörjningen.

4. Gruppen för samordning av gasförsörjningen ska bistå kommissionen i övervakningen av fyllnadsbanorna och fyllnadsmålen och ska utarbeta riktlinjer till kommissionen om lämpliga åtgärder för att säkerställa efterlevnad ifall medlemsstaterna avviker från fyllnadsbanorna eller inte uppnår fyllnadsmålen.

5. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå fyllnadsbanorna och fyllnadsmålen och för att se till att marknadsaktörerna uppfyller de lagringskyldigheter som krävs för att uppnå dem, inklusive genom att ålägga dessa marknadsaktörer tillräckligt avskräckande sanktioner och böter.

Medlemsstaterna ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om de verkställighetsåtgärder som vidtagits enligt denna punkt.

6. Om kommersiellt känsliga uppgifter ska utbytas får kommissionen sammankalla möten i gruppen för samordning av gasförsörjningen som är begränsade till den själv och medlemsstaterna.

7. Uppgifter som utbyts ska begränsas till vad som är nödvändigt för att övervaka efterlevnaden av denna förordning.

Kommissionen, de nationella tillsynsmyndigheterna och medlemsstaterna ska se till att kommersiellt känsliga uppgifter som mottas för att fullgöra deras skyldigheter behandlas konfidentiellt."

(*) Kommissionens förordning (EU) 2017/459 av den 16 mars 2017 om fastställandet av nätföreskrifter för mekanismer för kapacitetstilldelning i överföringssystem för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 984/2013 (EUT L 72, 17.3.2017, s. 1).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

(***) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

3. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska första meningen ersättas med följande:

"1. Entso-G ska senast den 1 september 2022 göra en unionsomfattande simulering av scenarier med avbrott i gasförsörjning och gasinfrastruktur, inklusive scenarier med långa avbrott i en enda försörjningskälla. Simuleringen ska inbegripa identifiering och bedömning av gasförsörjningskorridorer vid kriser och även identifiera vilka medlemsstater som kan hantera identifierade risker, inklusive med hänsyn till LNG. Scenarierna med avbrott i gasförsörjning och infrastruktur och metoderna för simuleringen ska fastställas av Entso-G i samarbete med gruppen för samordning av gasförsörjningen. Entso-G ska säkerställa en lämplig nivå av öppenhet och tillgång till de modellantaganden som använts vid dessa scenarier. Den unionsomfattande simuleringen av scenarier med avbrott i gasförsörjning och infrastruktur ska upprepas vart fjärde år, om inte omständigheterna kräver att uppdateringar genomförs oftare."

b) I punkt 4 ska följande led läggas till:

"g) Med beaktande av scenarier med långa avbrott i en enda försörjningskälla."

4. I artikel 16 ska följande punkt läggas till:

"3. Medlemsstaterna ska säkerställa att lagringskyldigheter enligt denna förordning fullgörs genom att använda lagringsanläggningar i unionen. Medlemsstaterna och de avtalslutande parterna i energigemenskapen får dock innefatta frivilliga avtal om att använda lagringskapacitet som tillhandahålls av de avtalslutande parterna i energigemenskapen för att lagra ytterligare gasvolym för medlemsstaterna."

5. Följande artikel ska införas:

"Artikel 17a

Kommissionens rapportering

1. Senast den 28 februari 2023 och därefter årligen ska kommissionen lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet som innehåller

- a) en översikt över de åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit för att fullgöra lagringskyldigheterna,
- b) en översikt över den tidsperiod som krävs för det certifieringsförfarande som anges i artikel 3a i förordning (EG) nr 715/2009,
- c) en översikt över de åtgärder som kommissionen har begärt i syfte att säkerställa efterlevnad av fyllnadsbanorna och fyllnadsmålen,
- d) en analys av denna förordnings potentiella påverkan på gaspriser och potentiella gasbesparingar avseende artikel 6b.4."

6. Följande artikel ska införas:

"Artikel 18a

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 (*).

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13)."

7. I artikel 20 ska följande punkt läggas till:

"4. Artiklarna 6a–6d ska inte tillämpas på Irland, Cypern eller Malta så länge de inte är direkt sammanlänkade med andra medlemsstaters sammanlänkade gassystem."

8. I artikel 22 ska följande stycke läggas till:

"Artikel 2.27–2.31, artiklarna 6a–6d, artikel 16.3, artikel 17a, artikel 18a, artikel 20.4 och bilagorna Ia och Ib ska tillämpas till och med den 31 december 2025."

9. Den text som anges i bilagan till den här förordningen ska införas som bilagor Ia och Ib.

Artikel 2

Ändringar av förordning (EG) nr 715/2009

Förordning (EG) nr 715/2009 ska ändras på följande sätt:

1. Följande artikel ska införas:

"Artikel 3a

Certifiering av systemansvariga för lagringssystem

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje systemansvarig för lagringssystem, inbegripet systemansvariga för lagringssystem som kontrolleras av en systemansvarig för överföringssystem, certifieras i enlighet med det förfarande som fastställs i denna artikel av antingen den nationella tillsynsmyndigheten, eller av en annan behörig myndighet som utsetts av den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 (*) (i endera fallet, *certifieringsmyndighet*).

Denna artikel är även tillämplig på systemansvariga för lagringssystem som kontrolleras av systemansvariga för överföringssystem som redan har certifierats enligt de regler om åtskillnad som fastställs i artiklarna 9, 10 och 11 i direktiv 2009/73/EG.

2. Certifieringsmyndigheten ska utfärda ett utkast till beslut om certifiering vad avser systemansvariga för lagringssystem som driver underjordiska gaslagringsanläggningar med en kapacitet på över 3,5 TWh där, oberoende av antalet systemansvariga, de sammanlagda lagringsanläggningarna den 31 mars 2021 och den 31 mars 2022 hade en fyllnadsnivå som i genomsnitt var mindre än 30 % av deras maximala kapacitet senast den 1 februari 2023 eller inom 150 arbetsdagar från dagen för mottagandet av en anmälan enligt punkt 9.

Med avseende på de systemansvariga för lagringssystem som avses i första stycket ska certifieringsmyndigheten göra sitt bästa för att utfärda ett utkast till beslut om certifiering senast den 1 november 2022.

Vad gäller alla övriga systemansvariga för lagringssystem ska certifieringsmyndigheten utfärda ett utkast till beslut om certifiering senast den 2 januari 2024 eller inom 18 månader efter dagen för mottagandet av en anmälan enligt punkt 8 eller 9.

3. Vid bedömningen av risker för energiförsörjningstryggheten i unionen ska certifieringsmyndigheten ta hänsyn till eventuella risker för försörjningstryggheten för gas på nationell eller regional nivå eller unionsnivå samt varje minskning av sådan risk, till följd av bland annat

- a) ägande, leveranser eller andra affärsförbindelser som skulle kunna inverka negativt på incitament och förmåga hos den systemansvarige för lagringssystemet att fylla den underjordiska gaslagringsanläggningen,
- b) unionens rättigheter och skyldigheter gentemot ett tredjeland enligt internationell rätt, inbegripet alla avtal med ett eller flera tredjeländer som unionen är part i och som rör en trygg energiförsörjning,
- c) de rättigheter och skyldigheter som de berörda medlemsstaterna har gentemot ett tredjeland enligt avtal som ingåtts av de berörda medlemsstaterna med ett eller flera tredjeländer, i den mån dessa avtal överensstämmer med unionsrätten, eller
- d) andra särskilda fakta och omständigheter i fallet.

4. Om certifieringsmyndigheten konstaterar att en person som direkt eller indirekt kontrollerar eller utövar en rättighet gentemot den systemansvarige för lagringssystemet i den mening som avses i artikel 9 i direktiv 2009/73/EG skulle kunna äventyra energitryggheten eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller en medlemsstat ska certifieringsmyndigheten vägra certifiering. Alternativt får certifieringsmyndigheten utfärda ett beslut om certifiering på villkor som säkerställer en tillräcklig minskning av de risker som skulle kunna inverka negativt på påfyllnaden av de underjordiska gaslagringsanläggningarna, förutsatt att villkorens praktiska genomförbarhet kan säkerställas fullt ut genom ett effektivt genomförande och en effektiv övervakning. Sådana villkor kan särskilt inbegripa ett krav på att ägaren av lagringssystemet eller den systemansvarige för lagringssystemet överför förvaltningen av lagringssystemet.

5. Om certifieringsmyndigheten konstaterar att riskerna för gasförsörjningen inte kan minskas genom villkor i enlighet med punkt 4, inbegripet genom att kräva att ägaren av lagringssystemet eller den systemansvarige för lagringssystemet överför förvaltningen av lagringssystemet, och därför vägrar certifiering, ska den

- a) kräva att ägaren av lagringssystemet eller den systemansvarige för lagringssystemet eller varje person som den anser kan äventyra en trygg energiförsörjning eller väsentliga säkerhetsintressen för unionen eller någon medlemsstat avyttrar sitt aktieinnehav eller sin äganderättighet till lagringssystemet eller till systemansvarig för lagringssystemet, och fastställa en tidsfrist för avyttrandet,
- b) vid behov besluta om interimistiska åtgärder för att säkerställa att en sådan person inte kan utöva någon kontroll över eller någon rättighet gentemot den ägaren av lagringssystemet eller den systemansvarige för lagringssystemet förrän aktieinnehavet eller rättigheterna har avyttrats, och
- c) fastställa lämpliga kompensationsåtgärder i enlighet med nationell rätt.

6. Certifieringsmyndigheten ska utan dröjsmål anmäla utkastet till beslut om certifiering till kommissionen, tillsammans med all relevant information.

Kommissionen ska avge ett yttrande om utkastet till beslut om certifiering till certifieringsmyndigheten inom 25 arbetsdagar från en sådan anmälan. Certifieringsmyndigheten ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens yttrande.

7. Certifieringsmyndigheten ska utfärda beslutet om certifiering inom 25 arbetsdagar från mottagandet av kommissionens yttrande.

8. Innan en nybyggd underjordisk gaslagringsanläggning tas i drift ska den systemansvarige för lagringssystemet certifieras i enlighet med punkterna 1–7. Den systemansvarige för lagringssystemet ska underrätta certifieringsmyndigheten om sin avsikt att ta lagringsanläggningen i drift.

9. Systemansvariga för lagringssystem ska till den relevanta certifieringsmyndigheten anmäla alla planerade transaktioner som skulle kräva en ny bedömning av om de uppfyller certifieringskraven enligt punkterna 1–4.

10. Certifieringsmyndigheterna ska kontinuerligt övervaka systemansvariga för lagringssystem vad gäller uppfyllandet av de certifieringskrav som anges i punkterna 1–4. För att bedöma efterlevnaden ska de inleda ett certifieringsförfarande under någon av följande omständigheter:

- a) Efter mottagande av en anmälan från den systemansvariga för lagringssystem i enlighet med punkt 8 eller 9.
- b) På deras initiativ om de har kännedom om att en planerad förändring av rättigheter gentemot eller av inflytande över en systemansvarig för lagringssystem skulle kunna leda till bristande efterlevnad av kraven i punkterna 1, 2 och 3.
- c) Efter en motiverad begäran från kommissionen.

11. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa fortsatt drift av de underjordiska gaslagringsanläggningarna på sina respektive territorier. Dessa underjordiska gaslagringsanläggningar får endast upphöra med sin verksamhet om de tekniska kraven och säkerhetskraven inte är uppfyllda eller om certifieringsmyndigheten, efter att ha gjort en bedömning och tagit yttrandet från Entso för gas i beaktande, konstaterar att ett sådant upphörande inte skulle försämra försörjningsstryggheten för gas på unionsnivå eller på nationell nivå.

Om det inte är tillåtet att upphöra med verksamheten ska lämpliga kompensationsåtgärder vid behov vidtas.

12. Kommissionen får utfärda riktlinjer för tillämpningen av denna artikel.

13. Denna artikel ska inte tillämpas på delar av LNG-anläggningar som används för lagring.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningsstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (EUT L 280, 28.10.2017, s. 1)."

2. I artikel 13 ska följande punkt läggas till:

"3. Den nationella tillsynsmyndigheten får tillämpa en rabatt på 100 % på kapacitetsbaserade överförings- och distributionstariffer vid inmatningspunkter från och uttagspunkter till underjordiska gaslagringsanläggningar och LNG-anläggningar, såvida inte och i den mån som en sådan anläggning som är ansluten till fler än ett överförings- eller distributionsnät används för att konkurrera med en sammanlänkningspunkt.

Denna punkt ska tillämpas till och med den 31 december 2025."

Artikel 3

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 29 juni 2022.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
F. RIESTER
Ordförande

BILAGA

"

BILAGA Ia (1)

Fyllnadsbanor med delmål och fyllnadsmål för 2022 för medlemsstater med underjordiska gaslagringsanläggningar

Medlemsstat	Delmål den 1 augusti	Delmål den 1 september	Delmål den 1 oktober	Fyllnadsmål den 1 november
AT	49 %	60 %	70 %	80 %
BE	49 %	62 %	75 %	80 %
BG	49 %	61 %	75 %	80 %
CZ	60 %	67 %	74 %	80 %
DE	45 %	53 %	80 %	80 %
DK	61 %	68 %	74 %	80 %
ES	71 %	74 %	77 %	80 %
FR	52 %	65 %	72 %	80 %
HR	49 %	60 %	70 %	80 %
HU	51 %	60 %	70 %	80 %
IT	58 %	66 %	73 %	80 %
LV	57 %	65 %	72 %	80 %
NL	54 %	62 %	71 %	80 %
PL	80 %	80 %	80 %	80 %
PT	72 %	75 %	77 %	80 %
RO	46 %	57 %	66 %	80 %
SE	40 %	53 %	67 %	80 %
SK	49 %	60 %	70 %	80 %

BILAGA Ib

Delat ansvar för fyllnadsmålet och fyllnadsbanan

När det gäller fyllnadsmålet och fyllnadsbanan enligt artikel 6a delar Förbundsrepubliken Tyskland och Republiken Österrike ansvaret för lagringsanläggningarna Haidach och 7Fields. Det exakta förhållandet och omfattningen av det ansvaret för både Förbundsrepubliken Tyskland och Republiken Österrike omfattas av ett bilateralt avtal mellan dessa medlemsstater."

(1) Denna bilaga omfattas av varje medlemsstats proportionella skyldigheter enligt denna förordning, särskilt artiklarna 6a, 6b och 6c. För de medlemsstater som omfattas av artikel 6a.2 ska det proportionella delmålet beräknas genom att det värde som anges i tabellen multipliceras med gränsen på 35 % och genom att resultatet divideras med 80 %.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 2 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 12 a §, och närmast före 7 kap. 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

14 §

En koncession får återkallas helt eller delvis

En koncession för en naturgasledning eller en förgasningsanläggning får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en lagringsanläggning får återkallas om förutsättningarna i artikel 3a.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

7 kap.

Åtagande om lagring av gas

12 a §

De leverantörer av naturgas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010. Prop. 2022/23:89
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

dels att 1 kap. 1, 3 och 4 §§, 5 kap. 1–4 §§ och rubriken närmast före 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 kap. ska lyda ”Krav på certifiering av transmissionsnätsoperatörer”, att rubriken till 3 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till EES-området” och att rubriken till 4 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till tredjeländ”,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer *och innehavare av lagringsanläggningar*. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsyns- och beslutsmyndighet

Tillsynsmyndighet

Den myndighet som *utövar tillsyn över att 3 kap. 2–2 d §§ natur-*

3 §

Den myndighet som *regeringen bestämmer* är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

4 §

Frågor om certifiering enligt denna lag *prövas av tillsynsmyndigheten.*

Tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EG) nr 715/2009.

4 a kap. Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

1 § Den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 3a i förordning (EG) nr 715/2009.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering av innehavare av lagringsanläggningar som kompletterar förordning (EG) nr 715/2009.

Beslut om att en person inte får företräda aktier

3 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 3a.5 i förordning (EG) nr 715/2009 är uppfyllda.

4 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 3 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist, eller om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer följer denna lag.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar följer denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och förordning (EG) nr 715/2009.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

2 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag, *föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och förordning (EG) nr 715/2009* ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

3 §

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att inte bevilja certifiering enligt 3 kap.,
2. beslut om villkor som meddelas i samband med att tillsynsmyndigheten avgör ärendet enligt artikel 3.2 i förordning (EG) nr 715/2009,
3. beslut att återkalla en certifiering enligt 3 kap., och
4. beslut om föreläggande enligt 2 §.

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

4. beslut om föreläggande enligt 2 §, *dock inte ett sådant beslut om föreläggande som avses i 4 § 4.*

4 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering *får överklagas hos regeringen.*

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering,
2. *beslut enligt 4 a kap. 3 § om att en person inte får företräda aktier han eller hon innehar i ett bolag,*
3. *beslut enligt artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009, och*
4. *beslut om föreläggande enligt 2 § om beslutet avser att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 b §, och närmast före 4 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010, *i den ursprungliga lydelsen.*

1 §¹

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.

Lagring av gas

4 b §

Den som är systembalansansvarig enligt 7 kap. naturgaslagen (2005:403) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2018:1432.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning inkommit från Energigas Sverige, Energimarknadsinspektionen, Förvaltningsrätten i Linköping, Göteborg Energi AB, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Kammarrätten i Jönköping, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Mody Energy Trading AB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Regelrådet, Statens energimyndighet, Svenskt Näringsliv, Swedegas AB och Stockholms tingsrätt.

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig men avstått eller inte hörts av: Axpo Sverige AB, Energiföretagen Sverige, E.ON Gas-handel Sverige AB, Gasum AB och Innovations- och kemiindustrierna (IKEM).

Ett yttrande har också kommit in från Vattenfall AB.

Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 2 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 12 a §, och närmast före 7 kap. 12 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

14 §

En koncession får återkallas helt eller delvis

En koncession för en naturgasledning eller en förgasningsanläggning får återkallas helt eller delvis

1. om den berörda ledningen eller anläggningen inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för den berörda ledningens eller anläggningens drift.

En koncession för en lagringsanläggning får återkallas om förutsättningarna i artikel 3a.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 är uppfyllda.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

7 kap.

Åtagande om lagring av gas

12 a §

De leverantörer av naturgas som har åtagit sig ett balansansvar enligt 4 § ska genom balansavtalet även åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att det fyllnadsmål och den fyllnadsbana med delmål nås som avses i artikel 6a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

dels att 1 kap. 1, 3 och 4 §§, 5 kap. 1–4 §§ och rubriken närmast före 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 kap. ska lyda ”Krav på certifiering av transmissionsnätsoperatörer”, att rubriken till 3 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till EES-området” och att rubriken till 4 kap. ska lyda ”Certifiering av transmissionsnätsoperatörer i förhållande till tredjeländ”,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätsoperatörer *och innehavare av lagringsanläggningar*. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätsoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet.

Bestämmelserna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsyns- och beslutsmyndighet

Tillsynsmyndighet

3 §

Den myndighet som *utövar tillsyn över att 3 kap. 2–2 d §§ natur-*

Den myndighet som *regeringen bestämmer* är tillsynsmyndighet enligt denna lag.

¹ Senaste lydelse 2014:247.

4 §

Frågor om certifiering enligt denna lag *prövas av tillsynsmyndigheten.*

Tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om certifiering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska även utföra certifieringsmyndighetens uppgifter enligt förordning (EG) nr 715/2009.

4 a kap. Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

Certifiering av innehavare av lagringsanläggningar

1 § Den som innehar en lagringsanläggning eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras enligt artikel 3a i förordning (EG) nr 715/2009.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om certifiering enligt 1 §.

Beslut om att en person inte får företräda aktier

3 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en person inte får företräda de aktier som han eller hon innehar i ett bolag, om de förutsättningar som anges i artikel 3a.5 i förordning (EG) nr 715/2009 är uppfyllda.

4 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 3 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sin hemvist, eller om ägaren inte har sin hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen ska betalas av ägaren till aktierna. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer följer denna lag.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätsoperatörer och innehavare av lagringsanläggningar följer denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009.

2 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag, *föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och förordning (EG) nr 715/2009* ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

3 §

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att inte bevilja certifiering enligt 3 kap.,
 2. beslut om villkor som meddelas i samband med att tillsynsmyndigheten avgör ärendet enligt artikel 3.2 i förordning (EG) nr 715/2009,
 3. beslut att återkalla en certifiering enligt 3 kap., och
 4. beslut om föreläggande enligt 2 §.
4. beslut om föreläggande enligt 2 §, dock inte ett sådant beslut om föreläggande som avses i 4 § 4.

4 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering får överklagas hos regeringen.

Följande beslut av tillsynsmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut enligt 4 kap. att inte bevilja certifiering eller att återkalla en certifiering,
2. beslut enligt 4 a kap. 3 § om att en person inte får företräda aktier han eller hon innehar i ett bolag,
3. beslut enligt artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009, och
4. beslut om föreläggande enligt 2 § om beslutet avser att en sådan åtgärd ska vidtas som avses i artikel 3a.4 och 3a.5 a och b i förordning (EG) nr 715/2009.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 b §, och närmast före 4 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010, *i den ursprungliga lydelsen.*

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010.

Lagring av gas

4 b §

Den som är systembalansansvarig enligt 7 kap. naturgaslagen (2005:403) ska, inom ramen för systembalansansvaret, ansvara för att det fyllnadsmål om lagring av gas och den fyllnadsbana med delmål som avses i artikel 6a i förordning (EU) 2017/1938 nås.

Regeringen får meddela föreskrifter om att den systembalansansvariges ansvar inte ska omfatta fyllnadsbanan med delmål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

Utdrag vid protokoll vid sammanträde 2023-02-23.

Närvarande: Justitierådet Mahmut Baran, f.d. justitierådet Mari Andersson och justitierådet Stefan Reimer

Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning

Enligt en lagrådsremiss den 16 februari 2023 har regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
2. lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag,
3. lag om ändring i lagen (2012:273) om trygg naturgasförsörjning.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Andreas Kannesten.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson

Föredragande: statsrådet Ebba Busch

Regeringen beslutar proposition Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning